

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA PRÁVNICKÁ

KATEDRA OBČANSKÉHO PRÁVA

Studijní program Právo a právní věda

Studijní obor Právo

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Alternativní řešení sporů mezi podnikateli

Vypracovala: Denisa Filipová

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Ing. Radka Zahradníková, Ph.D.,
LL.M.

Plzeň, 2019

Zadávací list

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „*Alternativní řešení sporů mezi podnikateli*“ vypracovala samostatně a všechny použité prameny a literatura byly řádně citovány.

V Plzni, březen 2019

Denisa Filipová

Poděkování:

Tímto bych ráda poděkovala JUDr. Ing. Radce Zahradníkové, Ph.D., LL.M. za cenné rady a připomínky, které mi pomohly při sepsání této práce. Rovněž bych chtěla poděkovat celé své rodině za jejich podporu a trpělivost po celou dobu mého studia.

Obsah

Úvod	1
Pojmosloví.....	3
1. Alternativní řešení sporů mezi podnikateli	4
1.1. Obecně k pojmu ADR a pojmu podnikatel.....	4
1.2. Charakteristické znaky a principy ADR.....	5
1.3. Klasifikace ADR	7
1.3.1. Negociace.....	7
1.3.2. Zprostředkování	8
1.3.3. Mediace/Konciliace	8
1.3.4. Mini-trial	8
1.3.5. Samovykonatelné nálezy	9
1.3.6. Expertní jednání	9
1.3.7. Jednání zakončená vykonatelnou dohodou.....	9
1.3.8. Med-arb.....	9
1.3.9. Medaloo.....	10
1.3.10. Rozhodčí řízení	10
2. Mediace	11
3. Rozhodčí řízení.....	14
3.1. Pojem a charakteristika rozhodčího řízení.....	14
3.2. Právní teorie rozhodčího řízení.....	14
3.2.1. Smluvní teorie	15
3.2.2. Jurisdikční teorie	15
3.2.3. Smíšená teorie	15
3.2.4. Autonomní teorie	16
3.2.5. Povaha rozhodčího řízení ve světle judikatury	16
3.3. Výhody a nevýhody rozhodčího řízení	17
3.3.1. Výhody.....	17
3.3.2. Nevýhody.....	20
3.4. Prameny rozhodčího řízení	21
3.5. Rozhodčí smlouva.....	22
3.5.1. Pojem a typy rozhodčí smlouvy.....	22
3.5.2. Právní povaha.....	23
3.5.3. Arbitrabilita.....	24
3.5.4. Forma a obsah rozhodčí smlouvy	25
3.6. Rozhodčí řízení <i>ad hoc</i> vs. institucionální rozhodčí řízení	27
3.6.1. Rozhodčí řízení <i>ad hoc</i>	27
3.6.2. Institucionální rozhodčí řízení	27

3.7. Osoba rozhodce	30
3.7.1. Kvalifikační předpoklady.....	30
3.7.2. Povinnosti	32
3.7.3. Určení rozhodce	33
3.8. Průběh rozhodčího řízení	35
3.8.1. Základní zásady	35
3.8.2. Zahájení řízení	36
3.8.3. Dokazování	38
3.8.4. Rozhodnutí v rozhodčím řízení.....	38
4. Vztah obecných soudů k ADR	42
4.1. Rozhodčího řízení vs. civilní řízení soudní.....	42
4.2. Kontrolní funkce obecných soudů	43
4.2.1. Zrušení rozhodčích nálezů obecným soudem	43
4.2.2. Zastavení výkonu rozhodčího nálezu.....	45
4.3. Pomocná funkce obecných soudů	48
4.3.1. Předběžné opatření.....	48
Závěr	49
Resumé.....	51
Seznam použité literatury	53

Úvod

Alternativní řešení sporu neboli ADR je stále velmi aktuálním tématem. Některé metody ADR jsou skloňovány častěji než jiné. Dobrým příkladem je rozhodčí řízení, u kterého se však bohužel u *laické* veřejnosti setkáváme s negativními názory. Pojem rozhodčího řízení byl, a také stále je, často spojován s problematikou spotřebitelských sporů. Jednalo se o velmi diskutované téma posledních let. Přestože je práce zaměřená na spory mezi podnikateli, považují za důležité tuto skutečnost zmínit, jelikož měla vliv na vývoj rozhodčího řízení jako takového.

Přestože si rozhodčí řízení své místo u spotřebitelských sporů nenašlo, neznamená to, že jej nelze využít v jiných oblastech. Ba naopak, pro řešení sporů mezi podnikateli může být mimosoudní cesta ideální alternativou.

Autorku problematika rozhodčího řízení několikrát zaujmula v průběhu studia. Jeden z důvodů autorčina výběru daného tématu byla reakce na Českou republiku nejmenované přednášející na Bukurešťské univerzitě v rámci jejího studijního pobytu. Bylo jí řečeno, že se v České republice rozhodlo o několika zásadních a velmi důležitých sporech rozhodčím nálezem. Výběr tématu alternativní řešení sporů mezi podnikateli se tak zdál velmi atraktivním. Autorka se po prostudování odborné literatury rozhodla toto téma rozdělit do čtyř kapitol.

První kapitola diplomové práce se zaměří na pojem alternativní řešení sporu a pojem podnikatele obecně. Dále budou nastíněny jednotlivé druhy metod ADR a jejich základní charakteristika.

Autorka si je vědoma, že shrnutí problematiky ADR by vydalo na větší publikaci. Z tohoto důvodu se rozhodla zaměřit na vybrané metody. Za nejnámější metody v České republice považuje především mediaci a rozhodčí řízení.

Druhá kapitola se tak bude zabývat problematikou mediace. Autorka shrne základní charakteristiku, výhody i nevýhody mediace, zákonné předpoklady kladené na osobu mediátora. Dále se zaměří na právní účinky s mediací spojené a možnosti ukončení. To vše se zaměřením na právní úpravu v České republice.

Největší pozornost bude však věnována rozhodčímu řízení se zaměřením na vnitrostátní úpravu ve třetí kapitole. Autorka se bude věnovat charakteristice rozhodčího řízení, teoretickému pojetí, právní úpravě, osobě rozhodce a konkrétním institutům s ním spojených.

Kapitole čtvrté bude věnována problematika vztahu rozhodčího řízení a obecných soudů v České republice.

Autorka si klade za cíl především zodpovězení následujících otázek. Proč by měli podnikatelé využít při řešení společného sporu některou z metod ADR? Byla by pro ně vhodnější metoda mediace nebo rozhodčího řízení? Autorka vymezí rozhodčí řízení a jeho využití při řešení sporů mezi podnikateli. Závěrem zhodnotí, zdali je jeho užití pro podnikatele vhodné nebo zda by podnikatelům doporučila obrátit se na obecné soudy. V diplomové práci autorka neopomene ani zhodnocení některých ustanovení zákona a judikatury. Zároveň zmíní některé aktuální problémové otázky spojené s rozhodčím řízením a jeho právní úpravou.

Pojmosloví

ADR	Alternative Dispute Resolution (alternativní řešení sporů)
Evropská úmluva	Evropská úmluva o mezinárodní obchodní arbitráži přijata vyhláškou č. 176/1964 Sb.
HK ČR a AK ČR	Hospodářská komora České republiky a Agrární komora České republiky
ObčZ	Zákon č. 89/2012 Sb., <i>občanský zákoník</i> , ve znění pozdějších předpisů
OSN	Organizace spojených národů
OSŘ	Zákon č. 99/1963 Sb., <i>občanský soudní řád</i> , ve znění pozdějších předpisů
Newyorská úmluva	Newyorská úmluva o uznání a výkonu rozhodčích nálezů z roku 1958 přijata vyhláškou č. 79/1959 Sb.
UNCITRAL	United nations Commission on International Trade (Komise OSN pro právo mezinárodního obchodu)
Vzorový zákon UNCITRAL	Modelový zákon UNCITRAL pro mezinárodní obchodní arbitráž ze dne 21. 6. 1985
ZMPS	Zákon č. 91/2012 Sb., <i>o mezinárodním právu soukromém</i> , ve znění pozdějších předpisů
ZoM	Zákon č. 202/2012 Sb., <i>o mediaci a o změně některých zákonů</i> , ve znění pozdějších předpisů
ZRŘ	Zákon č. 216/1994 Sb., <i>o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů</i> , ve znění pozdějších předpisů

1. Alternativní řešení sporů mezi podnikateli

1.1. Obecně k pojmu ADR a pojmu podnikatel

Již od počátku vzniku společnosti docházelo ke konfliktům. Jelikož zde nebyl žádný vysoce postavený orgán, který by spor v komunitě rozhodl, využívalo se svépomocného násilí, které bylo jedincem považováno za spravedlivý postup. V zájmu udržení bezkonfliktní společnosti se však vyvinula snaha využít nejprve postupu mírového urovnání před násilím. Tato snaha tak přispěla k vytvoření obecně aplikovatelných pravidel řešení sporů.¹

Pojem ADR jak ho známe dnes, má své kořeny v USA v 60. letech 20. století. S nárůstem individuálních práv občanů došlo v přímé úměře i ke zvýšení žalob, které způsobily přetížení místních soudů. Neefektivnost řešení soudního sporu prostřednictvím tohoto systému přispěla k rozvoji alternativních metod, které představovaly rychlejší a levnější způsob řešení.²

Efektivnost soudních řízení v jednotlivých zemích má dopad na popularitu a rozvoj ADR. Je-li v dané zemi státní rozhodování organizačně a ekonomicky náročné, dochází k přetíženosti soudů a prodlužování délky řízení. Mimosoudní řešení sporu se tak stává pro strany atraktivnější.

ADR (z anglického *Alternative Dispute resolution*) znamená alternativní řešení sporů. Jedná se o legální alternativu k soudnímu rozhodování, které je garantováno mocí veřejnou. Tento systém si strany v soukromoprávním sporu volí samy na základě dobrovolné spolupráce.³ Mnohdy je proto zkratka ADR užívána přeneseně jako přátelské řešení sporu (z anglického *amicable dispute resolution*).⁴ Především pro podnikatele, kteří se snaží vyřešit spor v přátelském duchu tak, aby nedošlo k narušení obchodních vztahů, se zdá využití ADR velmi účelné. Na různé metody ADR se váže řada výhod, díky kterým ADR získává na popularitě mezi podnikateli.

Pojem podnikatele je vymezen v § 420 a násl. zákona č. 89/2012 Sb., *občanský zákoník*, ve znění pozdějších předpisů (dále jako „ObčZ“). Za podnikatele

---

¹ RABAN, Přemysl. *Alternativní řešení sporů, arbitráž a rozhodci v České a Slovenské republice a zahraničí*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2004. s. 1.

² SVATOŠ, Martin. *Úvod do mediace: ADR aneb mediace a ti druzí* [online]. 2015 [cit. 1. 11. 2018]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/procesni-pravo/adr-mediace-a-ti-druzi>.

³ ZÁHRADNÍKOVÁ, Radka et al. *Civilní právo procesní*. 3. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. s. 508.

⁴ RABAN, Přemysl. *Alternativní řešení sporů, arbitráž a rozhodci v České a Slovenské republice a zahraničí*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2004. s. 3.

považujeme takovou osobu, která provozuje podnikatelskou činnost. Aby se jednalo o podnikatelskou činnost musí být:

- výdělečná,
- vykonávána samostatně,
- vykonávána živnostenským nebo jiným obdobným způsobem,
- vykonávaná na vlastní účet a vlastní odpovědnost,
- soustavná a
- vykonávána se záměrem dosažení zisku.

Podnikatelem je také dle § 421 odst. 1 ObčZ osoba, která je zapsaná v obchodním rejstříku.⁵ V tomto ustanovení není stanovena podmínka, že by daná osoba musela podnikatelskou činnost vykonávat, přesto na ní jako na podnikatele hledíme.

Doplňkem k uvedenému je pak vyvratitelná právní domněnka, že podnikatelem je i ten, kdo ke své činnosti využívá živnostenského nebo jiného oprávnění.

V rámci ochrany spotřebitele pak došlo k dalšímu rozšíření pojmu podnikatele. Uzavře-li osoba smlouvu ve spojitosti s její obchodní, výrobní a obdobnou činností, je i tato osoba považována za podnikatele. To platí také při samostatném výkonu jeho povolání nebo jedná-li jménem podnikatele nebo na jeho účet. Jedná se o fikci zakotvenou v § 420 odst. 2 ObčZ.⁶

1.2. Charakteristické znaky a principy ADR

ADR představuje procesy, které zásadně splňují několik charakteristických znaků. Dle profesorky Naděždy Rozehnalové musí být kumulativně naplněny následující znaky.

Prvním znakem, který musí být splněn, je dobrovolnost. Dobrovolnost ve smyslu podřízení stran sporu k danému alternativnímu způsobu řešení a také následnému podřízení se dohodnutému výsledku.

---

⁵ Úpravu obchodních rejstříků nalezneme v zákoně č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, ve znění pozdějších předpisů.

⁶ DVOŘÁK, Jan, Jiří ŠVESTKA a Michaela ZUKLÍNOVÁ. *Občanské právo hmotné*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2013. s. 298-300.

Druhým znakem je spolupůsobení třetích osob, které zprostředkovávají jednání stran. Asistence třetích osob odlišuje ADR od takzvané negociace, kterou profesorka Rozehnalová nepovažuje za alternativní metodu.

Třetím znakem je skutečnost, že postupy řízení nejsou upraveny pevnými procesními normami. Způsob řešení sporu nemusí zásadně sledovat ani hmotnou úpravu určitého státu, pokud si tak strany sporu samy nezvolí. U tohoto znaku je však nutné konstatovat, že vzrůstá tendence některé metody ADR regulovat, a to jak na mezinárodní úrovni, tak i na jednotlivých národních úrovních.

Dalším znakem je nezávaznost. Úspěšné urovnání sporu má podobu dohody, případně smlouvy. K urovnání sporu tedy nedochází na základě rozhodnutí, které by mělo povahu exekučního titulu, vyjma vykonatelných rozhodnutí rozhodčích komisí a smírů jimi schválených dle § 274 odst. 1 písm. c) zákona č. 99/1963 Sb. *občanský soudní řád*, ve znění pozdějších předpisů (dále jako „OSŘ“).

Posledním kumulativním znakem ADR je existence smluvního vztahu mezi stranami sporu.⁷

Jiné odborné publikace považují výše zmíněné charakteristické znaky za základní principy mimosoudních metod řešení sporů. V takovém případě mluvíme o principech neformálnosti, přímé účasti a komunikace mezi stranami, důvěryhodnosti, nestrannosti, nezávaznosti, profesionality zprostředkovatele a již zmíněné dobrovolnosti.

Neformálnost vychází především z porovnání postupu ADR s postupem soudním. Postup ADR se vyznačuje flexibilitou a absencí formálností.

Přímá účast a komunikace mezi stranami je principem, který přispívá k usmíření svojí otevřeností a kreativitou při navrhování řešení.

Princip důvěryhodnosti vychází přímo ze zákona nebo dohody. Neveřejnost a důvěrnost jednání zajišťují bezpečný prostor pro jednání stran.

Principy nestrannosti a profesionality se váží na osobu zprostředkovatele. Zprostředkovatel, jakožto třetí osoba sporu, by měla být kvalifikovaným a nestranným odborníkem. Strany si až na výjimky mohou zvolit jakoukoli osobu, která by měla představovat profesionála s potřebnými znalostmi.

---

⁷ ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. s. 22.

Principy dobrovolnosti a nezávnosti odpovídají svojí povahou charakteristickým znakům profesorky Naděždy Rozehnalové.⁸

1.3. Klasifikace ADR

Existuje celá řada způsobů klasifikace jednotlivých variant ADR. Alternativní řešení sporu lze např. kategorizovat dle toho, zdali se jedná o postup, ve kterém asistuje třetí osoba nebo nikoli. Je možné jej členit i dle frekvence užívání. Další možností je třídění ADR dle podoby výsledku. Výsledek může být pro strany závazný a vykonatelný či nikoli.

V odborných publikacích se však nejčastěji setkáme s členěním dle stupně závaznosti, a to tradičně na negociaci, zprostředkování, mediaci a konciliaci, expertizu, mini-trial, samovykonatelné nálezy, med/arb, technickou arbitráž, arbitráž.⁹ Zejména v USA se pak objevuje tendence vytvářet další nové formy, a tak se mezi těmito známými instituty objevuje i řada neobvyklých forem, jako je například rent-a-court, multi-door court, night a weekend-court.¹⁰

1.3.1. Negociace

Negociace znamená jednání mezi stranami bez účasti třetí osoby za účelem odstranění sporu smírnou cestou. Výsledek tohoto jednání může mít dvě podoby. Jednání může skončit dohodou o narovnání upravenou § 1903 ObčZ, v níž je původní závazek nahrazen novým a nesporným závazkem. Druhou možností je dohoda o způsobu, kterým se bude postupovat za účelem odstranění vzniklého sporu.

Sporné strany mohou využít dalších osob k asistenci při jednání. V takovém případě se jedná o takzvanou negociační facilitaci, která je formou negociace.¹¹

Vyšší stupeň negociace je povinné jednání mezi stranami. Na základě smluvního ustanovení jsou strany povinny před soudním či rozhodčím řízením

---

⁸ HOLÁ, Lenka a Miluše HRNČIŘÍKOVÁ. *Mimosoudní metody řešení sporů*. 1. vydání. Praha: Leges, 2017. s. 22 – 23.

⁹ RABAN, Přemysl. *Alternativní řešení sporů, arbitráž a rozhodci v České a Slovenské republice a zahraničí*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2004. s. 3-4.

¹⁰ ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. s. 28.

¹¹ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka et al. *Civilní právo procesní*. 3. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. s. 509.

vzájemně jednat o smírném urovnání sporu. Smluvní ustanovení většinou zároveň stanovují formální náležitosti takového jednání.¹²

1.3.2. Zprostředkování

Objevuje-li se během procesu osoba pověřená jednou ze stran za účelem urovnání sporu, mluvíme o takzvaném zprostředkování.¹³

1.3.3. Mediace/Konciliace

Mediace a konciliace je způsob urovnání sporu smírnou cestou. Zásadní rozdíl oproti negociaci je asistence třetí osoby. Rozdílem od zprostředkování je nestrannost této osoby.

Mediaci a konciliaci lze od sebe odlišit velmi obtížně. V řadě publikací se na tyto termíny nahlíží rozdílným způsobem, například pan docent Růžička má za to, že konciliace a mediace představují v podstatě jeden způsob urovnání sporu, přestože se využívá dvou odborných názvů.¹⁴ Naopak řada dalších autorů tyto pojmy odlišuje. Profesorka Winterová společně s docentkou Mackovou považují postup konciliace za formalizovanější, nežli je tomu u mediace. Vychází to především z povahy jednání konciliátora, který by měl za přítomnosti stran udělovat právní rady vedoucí k uzavření smíru.¹⁵

V této diplomové práci budeme považovat oba termíny za vzájemně zaměnitelné, přičemž termín konciliace bude zahrnut v pojmu mediace.

Mediaci je věnována samotná kapitola této diplomové práce.

1.3.4. Mini-trial

Při této metodě dochází k výměně informací za účasti nejvyššího managementu zúčastněných stran. Vzhledem k reálnému pohledu na danou problematiku, efektivnosti řešení sporu i nákladům na řízení, má vyšší management zpravidla větší zájem na urovnání sporu.

---

¹² RŮŽIČKA, Květoslav. *Rozhodčí řízení před Rozhodčím soudem při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky*. 2. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005. s. 14.

¹³ RABAN, Přemysl. *Alternativní řešení sporů, arbitráž a rozhodci v České a Slovenské republice a zahraničí*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2004. Právní instituty, s. 3.

¹⁴ RŮŽIČKA, Květoslav. *Rozhodčí řízení před Rozhodčím soudem při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005. s. 14.

¹⁵ WINTEROVÁ, Alena a Alena MACKOVÁ. *Civilní právo procesní*. 9. vydání. Praha: Leges, 2018. s. 567.

Mini-trial bývá veden třetí osobou, nejčastěji právnický vzdělanou či jinak specializovanou.

Jedná se o metodu, která svým formálním jednáním naplňuje znaky rozhodčího řízení, vlastnostmi výsledku se však podobá spíše mediaci.¹⁶

1.3.5. Samovykonatelné nálezy

Samovykonatelný nálezy je vydán orgánem vytvořeným dle stanov organizace. Strany se mu dobrovolně podrobí z důvodu členství v této organizaci.

1.3.6. Expertní jednání

Expertní jednání využívá znalostí odborníka. Posudek znalce vytváří základ řešení sporu či utváření vztahu mezi stranami.

1.3.7. Jednání zakončená vykonatelnou dohodou

Jednání zakončená vykonatelnou dohodou představuje jednání, v jehož výsledku je spor ukončen formální dohodou a má povahu exekučního titulu.

1.3.8. Med-arb

Med-arb je kombinací mediace a rozhodčího řízení, jež probíhá ve dvou stupních. V obou stupních řešení sporu asistuje třetí nezávislá osoba. V první fázi jednání zde tato osoba působí jako mediátor. Mediátor vede strany ke smírnému řešení sporu. V případě, že se strany nedohodnou na smlouvě odstraňující spor, nastupuje fáze druhá, kterou je rozhodčí řízení za asistence stejné nezávislé osoby v postavení rozhodce. Výsledkem rozhodčího řízení je vykonatelný nálezy.

Med-arb je postupem velmi oblíbeným v USA. Je však nutno podotknout, že tento způsob urovnání sporu má řadu výhod i nevýhod.

Základní výhodou je, že během mediace dojde ke zúžení sporu a lze tak jednodušeji určit rozsah budoucí arbitráže. Med-arb je považovaný za metodu, která nepoškozuje dlouhodobé vztahy stran a která podporuje kvalitnější rozhodnutí rozhodce, jenž zná po první fázi veškeré okolnosti.

Nevýhodou jsou především etické konflikty třetí nezávislé osoby. Rozhodce může být ovlivněn během jednání v první fázi a dochází tak k jeho podjatosti.

---

¹⁶ RABAN, Přemysl. *Alternativní řešení sporů, arbitráž a rozhodci v České a Slovenské republice a zahraničí*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2004. s. 22.

Dalším etickým konfliktem je tendence zvýšit svou odměnu, která může motivovat nestrannou osobu k vytváření průtahů během řešení sporu.¹⁷

1.3.9. Medialoa

Podobně jako med-arb se jedná o smíšenou a stupňovitou formu ADR. V první fázi se mediátor snaží strany motivovat k uzavření sporu smírnou cestou. Pokud se nedaří uzavřít spor prostřednictvím mediace, vyzve třetí nezávislá osoba strany k poslední nejlepší nabídce (z anglického *the best last offer*), které zhodnotí a předá stranám sporu nabídku. V případě, že strany nabídku nepřijmou, přechází spor do arbitrážního stupně (z anglického *the last offer arbitration*). V tomto stupni se zkoumá, zda a která z předložených nabídek je dostačující k zařazení do rozhodčího nálezů.

Je nutné podotknout, že po prvním mediačním stupni mohou následovat i další varianty procesu. Nejčastěji se jedná o řádné rozhodčí řízení, lze se však setkat i s dalšími postupy, jako je například ohraničená arbitráž (z anglického *high-low arbitration*). Při ohraničené arbitráži strany vymezují rozhodci mantinely pro rozhodování.¹⁸

1.3.10. Rozhodčí řízení

Velmi obecně lze říci, že rozhodčí řízení je formalizovaná metoda ADR, ve které nestranná osoba rozhoduje nálezem. Rozhodčí nález je uznán státní mocí, je vykonatelný a takto lze říci, že má povahu exekučního titulu.¹⁹

Rozhodčímu řízení se autorka plně věnuje ve třetí kapitole této diplomové práce, proto zde upustí od podrobnější charakteristiky.

---

¹⁷ RABAN, Přemysl. *Alternativní řešení sporů, arbitráž a rozhodci v České a Slovenské republice a zahraničí*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2004. s. 37-38.

¹⁸ ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. s. 48.

¹⁹ RABAN, Přemysl. *Alternativní řešení sporů, arbitráž a rozhodci v České a Slovenské republice a zahraničí*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2004. s. 42.

2. Mediace

Mediaci společně s rozhodčím řízením považuje autorka za nejznámější metody ADR. V této diplomové práci dále hovoří o mediaci ve smyslu zákona č. 202/2012 Sb., *o mediaci a o změně některých zákonů*, ve znění pozdějších předpisů (dále jako „ZoM“).

Legální definice mediace je obsažena v ZoM. Mediace je „*postup při řešení konfliktu za účasti jednoho nebo více mediátorů, kteří podporují komunikaci mezi osobami na konfliktu zúčastněnými (dále jen „strana konfliktu“)* tak, aby jim pomohli dosáhnout smírného řešení jejich konfliktu uzavřením mediační dohody.“²⁰

Mediace má řadu výhod a nevýhod podobně jako ostatní metody ADR. Mediace představuje řešení sporu cestou hospodárnou, rychlou a s cílem zachovat si pozitivní vztahy. Za nevýhody se dříve považoval nedostatek hmotněprávních účinků spojených se zahájením mediace. To se však změnilo s přijetím směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/52/ES ze dne 21. 5. 2008. V souladu s § 647 ObčZ se staví promlčecí a prekluzivní lhůty zahájením mediace.²¹ Za další nevýhodu považuje autorka vlastnosti mediační dohody.

Základním principem, na kterém mediační proces stojí, je dobrovolnost. Je tedy na stranách, zdali se rozhodnou pro mediaci nebo ji ukončí. Prolomení této zásady však představuje povinná mediace. Mediace může být nařízena soudem dle § 100 odst. 2 OSŘ. Zhodnotí-li soud, že je mediace účelná a vhodná, může nařídit první setkání s mediátorem v rozsahu 3 hodin za současného přerušování soudního řízení na maximální dobu 3 měsíců. Pokud si strany osobu mediátora nevyberou bez zbytečného odkladu, vybere jej předseda senátu.²²

Mediátor ve smyslu ZoM musí splňovat zákonné předpoklady. Především se musí jednat o fyzickou osobu, jež je zapsaná v seznamu, který vede Ministerstvo spravedlnosti České republiky. K zapsání dochází na žádost této osoby. Podmínky zápisu jsou stanoveny v § 16 ZoM. Zapsaný mediátor musí být způsobilý k právním úkonům a bezúhonný. Další podmínkou je získání vysokoškolského vzdělání

---

²⁰ § 2 písm. a) ZoM

²¹ KROFTA, Jan. *Nová úprava mediace v českém právním řádu* [online]. 2012. [cit. 11. 3. 2019]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/nova-uprava-mediace-v-ceskem-pravnim-radu-85517.html>

²² VÁGNER, Jiří. *Mediátor versus advokát, role advokáta v mediaci* [online]. 2016. [cit. 11. 3. 2019]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/mediator-versus-advokat-role-advokata-v-mediaci-103444.html>

v magisterském studijním programu a složení zkoušky nebo uznání kvalifikace. K zapsání však nemůže dojít, byla-li tato osoba v poslední 5 letech ze seznamu vyškrtnuta.

Strany si osobu mediátora vybírají nejčastěji na základě jeho širší kvalifikace potřebné pro daný druh sporu. Především mediace zaměřená na spory mezi podnikateli může klást na mediátora požadavky ve smyslu hlubších znalostí v oboru.²³

Mediace je zahájena písemným uzavřením smlouvy o provedení mediace. Jedná se o smlouvu uzavřenou mezi mediátorem a stranami sporu, jejichž obligatorní náležitosti jsou uvedeny v § 4 odst. 2 ZoM.

V ideálním případě končí mediace tzv. mediační dohodou. Povaha mediační dohody je stejná jako dohoda o narovnání. Závazek obsažený v mediační dohodě je vymahatelný. Mediační dohoda sama o sobě není exekucním titulem. Pokud mají strany zájem na vykonatelnosti mediační dohody, lze ji uzavřít formou notářského zápisu dle § 71a zákona č. 358/1992 Sb., *o notářích a jejich činnosti (notářský řád)*, ve znění pozdějších předpisů. Dalším způsobem, jak zajistit vykonatelnost mediační dohody, je postup dle OSŘ ve smířčím řízení.²⁴

Mediace však může být ukončena i jiným způsobem než uzavřením mediační dohody. Může být ukončena ze strany mediátora písemným prohlášením z důvodu pochybnosti o podjatosti, nebo nedošlo-li ke schůzce s mediátorem po dobu více než 1 roku, byla-li narušena důvěra mezi ním a některou ze stran, a také nebyla-li zaplácena záloha. K ukončení mediace dochází rovněž tehdy, je-li mediátorovi pozastavena jeho činnost nebo není-li nadále na seznamu mediátorů. Dále může být ukončena společným nebo samostatným prohlášením, že strany nebudou nadále pokračovat v mediaci, uplynutím doby, smrtí nebo prohlášení za mrtvého jedné ze stran nebo mediátora a zánikem strany.²⁵

Mediace představuje variantu řešení sporu, při které mají strany větší prostor pro komunikaci, nežli je tomu například při soudním jednání. Komunikace je základním klíčem ke smírnému řešení sporu. Mediace je ideální v případě snahy nenarušit obchodních vztahy mezi podnikateli. Dle autorčina názoru je především

---

²³ JANOTOVÁ, Magda. *Mediace*. 1. vydání. Praha: Ústav práva a právní vědy, 2014. Právo a management. s. 54.

²⁴ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka et al. *Civilní právo procesní*. 3. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. s. 511, 513.

²⁵ § 6 odst. 3 ZoM

vhodná pro dlouhodobé obchodní partnery, jelikož po využití mediace při prvním společném řešení sporu mohou lépe zvládat případné budoucí konflikty.

Nejedná se však o vhodnou variantu v každých případech. Důvodem může být především negativní lidský faktor, například strana nebude mít zájem nadále spolupracovat, nebude součinná, bude mít naopak zájem na protahování sporu. V případě sporů mezi podnikateli je dle autorčina názoru více než vhodné, zajistit vykonatelnost mediační dohody.

S ohledem na náročnost předmětu mediace by autorka také doporučila mediátora, který je odborníkem v oblasti, do které lze zařadit spor stran. Ideálním mediátorem pro spory mezi podnikateli by tak byl právník se zaměřením na obchodní právo.

3. Rozhodčí řízení

3.1. Pojem a charakteristika rozhodčího řízení

Rozhodčí řízení jako takové nemá zákonnou definici. Lze však říci, že se jedná o postup, při kterém dochází k urovnání sporu za pomoci třetí neutrální osoby. Tato neutrální osoba v postavení rozhodce postupuje a rozhoduje dle pravidel určenými stranami sporu, která jsou stanovena v mezích zákona. Jedná se o alternativní metodu, jenž je ukončena rozhodčím nálezem, který je státní mocí uznán a který je vynutitelný.²⁶

V některých publikacích, především v těch věnujících se obchodnímu a mezinárodnímu rozhodčímu řízení, se setkáváme s termíny arbitrážní řízení nebo arbitráž, které lze bez rozdílu zaměnit s pojmem rozhodčího řízení.

Lze říci, že rozhodčí řízení stojí na třech základních pilířích. Prvním pilířem je dobrovolná vůle stran a projev autonomie rozhodčího řízení. Druhým pilířem je státní garance vůči procesu rozhodčího řízení a jeho výsledku. Třetí pilíř představuje vztah obecných soudů a rozhodčího řízení. Postavení obecných soudů má formu pomocného nebo kontrolního orgánu.²⁷

3.2. Právní teorie rozhodčího řízení

Právní teorie přistupuje k povaze rozhodčího řízení několika způsoby. Tradičně hovoříme o smluvní teorii, jurisdikční teorii, smíšené teorii a autonomní teorii.

Společným znakem těchto teorií je snaha definovat vztah mezi státem a rozhodčím řízením. Jedná se o velmi diskutovanou a nejasnou problematiku, která má zásadní vliv na řešení dílčích otázek v právní praxi, např. kategorizace rozhodčí smlouvy, povaha rozhodčího nálezu, přezkum rozhodnutí, pravidla procesu, odpovědnost za škodu způsobenou rozhodnutím v rozhodčím řízení a mnoho dalších.²⁸

---

²⁶ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka et al. *Civilní právo procesní*. 3. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. s. 509.

²⁷ ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. s. 68-69.

²⁸ ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. s. 71.

3.2.1. Smluvní teorie

Smluvní teorie vychází z podstaty, že strany na základě rozhodčí smlouvy vloží spor k rozhodnutí třetí nezávislé osobě. Na základě vlastní vůle tak určují charakter a pravidla rozhodčího řízení, rozhodce, sudiště, případně další náležitosti důležité pro samotný průběh řízení.

Dle smluvní teorie by měl stát mít na rozhodčí řízení minimální vliv a právní úprava by měla pouze vyplňovat mezery v uzavřené rozhodčí smlouvě.²⁹

Smluvní teorii lze dále dělit na klasickou a moderní. Klasická smluvní teorie považuje rozhodčí nález za smlouvu, kterou uzavírají rozhodci v postavení zástupců sporných stran. Zatímco moderní smluvní teorie pohlíží na rozhodčí řízení jako na smlouvu. Rozhodčí řízení tak nekategorizuje jakožto druh civilního procesu, ale řadí jej do smluvního práva.

3.2.2. Jurisdikční teorie

Jurisdikční teorie hledí na rozhodčí řízení jako na alternativu k výkonu soudní pravomoci.

Jurisdikční teorie delegačního směru jej považuje za proces, při kterém dochází k delegaci oprávnění vydávat vykonatelná rozhodnutí ze státních orgánů na soukromoprávní osoby. Tímto lze říci, že se rozhodce v daném sporu stává soudcem. Dalším směrem je rozsudková teorie, která vychází z povahy rozhodčího nálezu, jenž je chápán jako rozsudek. Posledním směrem je teorie národního práva považující národní rozhodné právo za jediné právo, které zmocňuje k rozhodování sporu v rozhodčím řízení.³⁰

3.2.3. Smíšená teorie

Smíšená teorie pak představuje kombinaci teorií smluvní a jurisdikční. Tato smíšená teorie popisuje rozhodčí řízení jako proces, který je založený dohodou stran, jehož nález lze stavit na roveň soudnímu rozhodnutí.³¹

---

²⁹ ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Mezinárodní právo obchodní*. 2. vydání, přeprac. Brno: Masarykova univerzita, 1999. s. 28-29.

³⁰ RŮŽIČKA, Květoslav. *Rozhodčí řízení před Rozhodčím soudem při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky*. 2. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005. s. 22–23.

³¹ RABAN, Přemysl. *Alternativní řešení sporů, arbitráž a rozhodci v České a Slovenské republice a zahraničí*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2004. s. 42-43.

3.2.4. Autonomní teorie

V některých publikacích se lze dále setkat i s tzv. nezávislou neboli autonomní teorií. Příznivci této teorie odmítají, že by povaha rozhodčího řízení byla smluvní, jurisdikční nebo že by byla kombinací těchto dvou teorií. Autonomní teorie nepohlíží na rozhodčí řízení v jednotlivých částech, ale vnímá ho jako samostatný procesní systém, u kterého je nutno hledat jeho účel.³²

3.2.5. Povaha rozhodčího řízení ve světle judikatury

K problematice povahy rozhodčího řízení se vyjádřil i Ústavní soud České republiky, který původně setrval na konceptu smluvní teorie, což lze dovozovat i ze starší judikatury. V usnesení Ústavního soudu ze dne 15. 7. 2002, *sp. zn. IV. ÚS 174/02*, uvedl, že přestože rozhodčí soud obsahuje ve svém názvu slovo soud, jedná se o soukromou osobu a nelze ho řadit do soustavy soudů dle zákona č. 6/2002 Sb. *o soudech a soudcích*, ve znění pozdějších předpisů. Rozhodčí soud představuje odbornou organizaci, která zprostředkovává služby. Dále uvedl, že „*charakter rozhodčí činnosti je založený smlouvou delegující vůli stran a její výsledek je činností narovnávající ve smyslu § 585 obč. zák. Výsledek pak je kvalifikovanou formou závazku a jako takový je též závazný. Rozhodce nenalézá právo, ale tvoří (eventuálně napevno staví, vyjasňuje, tedy narovnává) závazkový vztah v zastoupení stran. Jeho moc tedy není delegovaná svrchovanou mocí státu, ale pochází od soukromé vlastní moci stran určovat si svůj osud, kterou mu svěřili.*“³³ Na závěr uvedl, že rozhodčí nález je vydáván rozhodci, nikoli rozhodčím soudem. Jeho základní vlastnosti jsou dány uzavřením vynutitelného závazku rozhodcem jako zástupcem stran.³⁴

Zásadní změnu přinesl nález Ústavního soudu ze dne 8. 3. 2011, *sp. zn. I. ÚS 3227/07*. Tímto náležením se Ústavní soud významně odchýlil od původního postoje týkající se povahy rozhodčího řízení a přiblížil se tak k jurisdikční teorii. Původní interpretace založená na smluvní teorii se střetávala s kritikou především z důvodu zásahu do ústavně zaručeného práva na spravedlivý proces.³⁵

---

³² RŮŽIČKA, Květoslav. *Rozhodčí řízení před Rozhodčím soudem při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky*. 2. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005. s. 23.

³³ Usnesení Ústavního soudu ze dne 15. 7. 2002, *sp. zn. IV. ÚS 174/02*.

³⁴ Usnesení Ústavního soudu ze dne 15. 7. 2002, *sp. zn. IV. ÚS 174/02*.

³⁵ DOBIÁŠ, Petr. *Recentní aspekty vnitrostátní a mezinárodní arbitráže*. 1. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012. s. 112.

Ústavní soud konstatoval, že rozhodčí řízení je druhem civilního procesu. Na základě rozhodčí smlouvy může rozhodce projednat a rozhodnout spor namísto soudu, a to dle pravidel, které si určí strany. Projednávání věci v rozhodčím řízení zakládá překážku litispendence a v případě vydání rozhodčího nálezu i překážku *rei iudicatae*. Projednáním sporu v rozhodčím řízení se tak dotyčné strany nevzdávají právní ochrany.

Ústavní soud dále uvedl, že „právní řád dává stranám možnost, aby rozhodčí smlouvou *derogovaly pravomoc soudu a založily pravomoc rozhodce, jenž bude v jejich věci nalézat právo a výsledek této činnosti promítne do autoritativního rozhodnutí – rozhodčího nálezu.*“³⁶ Přestože původně zhodnotil ve výše uvedeném usnesení *sp. zn. IV. ÚS 174/02*, že rozhodce právo tvoří, nikoliv nalézá.

V nálezu se dále zabývá již zmíněnou problematikou překvapivých rozhodnutí rozhodců, poučovací povinností a zásadou rovnosti stran.

V zásadě si však ponechal stejný postoj týkající se koncepce řízení o zrušení rozhodčího nálezu soudem. Uvedl, že na toto řízení nelze nahlížet jako na opravné řízení v rámci civilního procesu soudního. Dochází v něm k přezkumu pouze procesních otázek původního rozhodčího řízení.³⁷

3.3. Výhody a nevýhody rozhodčího řízení

Rozhodčí řízení má podobně jako další metody ADR nepochybně mnoho kladů i záporů. Publikace obsahují většinou základní výčet výhod a nevýhod, na které je však třeba nahlížet s jistou rezervou, protože každé jednotlivé řízení pro konkrétní spor je jedinečné, ať již svými pravidly, chováním stran i rozhodců, případně složitostí sporu.³⁸

3.3.1. Výhody

Důvodem, proč si strany dobrovolně volí rozhodčí řízení jako způsob řešení sporu, jsou nepochybně jeho výhody. Směr, jakým se vydala právní úprava ČR, však může mít za následek jejich ohrožení.³⁹

---

³⁶ Nález Ústavního soudu ze dne 8. 3. 2011, *sp. zn. I. ÚS 3227/07*.

³⁷ DOBIÁŠ, Petr. *Recentní aspekty vnitrostátní a mezinárodní arbitráže*. 1. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012. s. 113-114

³⁸ ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. s. 81-82.

³⁹ KUNZ, Oto. *Problémy rozhodčího řízení v ČR a perspektivy jeho vývoje*. 1. vydání. Praha: Leges, 2016. s. 16.

1. Neformálnost. „Strany se mohou dohodnout na postupu, kterým mají rozhodci vést řízení.“⁴⁰ Tímto mají strany sporu možnost ujednat pravidla rozhodčího řízení, případně se mohou odkázat na řád stálého rozhodčího soudu, který splňuje podmínky dle § 13 odst. 2 zákona č. 216/1994 Sb., *o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů*, ve znění pozdějších předpisů (dále jako „ZRŘ“). Právní úprava myslí i na to, pokud by strany tak neučinily. V takovém případě je rozhodce oprávněn stanovit pravidla sám.

Neformálnost lze považovat za nezanedbatelnou výhodu oproti civilnímu soudnímu řízení.⁴¹ Za velmi problematické ustanovení považuje autorka § 30 ZRŘ týkající se subsidiárního užití OSŘ, které může mít vliv na zrušování rozhodčích nálezů. Rozhodci můžou na základě této úpravy a současné judikatury mít tendenci připodobňovat průběh řízení civilnímu soudnímu řízení tak, aby nedocházelo ke zbytečným nedostatkům, které by ke zrušení jejich nálezu vedly. Dle autorčina názoru, tím dochází k zastírání nejen výhody neformálnosti ale i zásady jednoinstančnosti, rychlosti a hospodárnosti.

2. Jednoinstančnost. Rozhodčí řízení je postaveno na zásadě jednoinstanční. Odvolací stupeň si strany mohou ujednat na základě zásady neformálnosti řízení, přesto k tomu s ohledem na rychlost a nižší náklady téměř nedochází.⁴²

Jedná se o další z aktuálně ohrožených výhod rozhodčího řízení ve spojitosti s řízením o zrušení rozhodčích nálezů. Otázce přezkumu rozhodčích nálezů soudy se věnuje i judikatura, jež zdůrazňuje, že tento přezkum není druhou instancí rozhodčího řízení a že soudy mohou přezkoumávat rozhodčí nálezy pouze po procesní stránce. Určité riziko však přinesla novela ZRŘ zákonem č. 19/2012 Sb., *kterým se mění zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů*, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. Tato novela se týkala spotřebitelských sporů. Z důvodu ochrany spotřebitele umožnila přezkum rozhodčích nálezů i po věcné stránce.⁴³ Přestože došlo v rámci další novelizace zákonem č. 258/2016 Sb., *kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o spotřebitelském úvěru*, ve znění pozdějších předpisů,

---

⁴⁰ § 19 odst. 1 ZRŘ

⁴¹ RŮŽIČKA, Květoslav. *Rozhodčí řízení před Rozhodčím soudem při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky*. 2. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005. s. 25-26.

⁴² RŮŽIČKA, Květoslav. *Rozhodčí řízení před Rozhodčím soudem při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky*. 2. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005. s. 26.

⁴³ KUNZ, Oto. *Problémy rozhodčího řízení v ČR a perspektivy jeho vývoje*. 1. vydání. Praha: Leges, 2016. s. 20-21.

k vyloučení přípustnosti řešení spotřebitelských sporů v rozhodčím řízení,⁴⁴ řada soudců mohla podlehnout tendenci neseznávat rozdíl v přezkumech daných sporů, respektive mohlo dojít k posuzování věcné stránky u sporů, u kterých by se tak zásadně dít nemělo.⁴⁵

3. Rychlost. Rychlost rozhodčího řízení se odvíjí především od jeho neformálnosti a jednoinstančnosti. Některé řády rozhodčích soudů stanovují lhůty, kterými předchází zbytečným průtahům.⁴⁶ Řád rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky (dále jako „HK ČR a AK ČR“) stanovuje hned několik lhůt, např. fikci doručení písemností, lhůtu 14 dnů od doručení žaloby k předložení vyjádření, označení důkazů a určení rozhodce ze strany žalovaného nebo lhůty pro urychlené řízení.

4. Výběr rozhodců. Rozhodci jsou jedním ze základních předpokladů rozhodčího řízení. Strany si mohou rozhodce vybrat a zajistit tak kvalifikovanou třetí nezávislou osobu pro řešení jejich sporu. Jedná se však o výhodu, která se ve výsledku může obrátit proti stranám. Vzhledem k široké autonomii vůle stran může dojít i ke jmenování rozhodce, který negativně ovlivní průběh řízení pro svoji neodbornost, nezkušenost nebo pro jiné vlastnosti.⁴⁷ Kvalifikačním předpokladům, postavení i výběru rozhodce je věnována samostatná podkapitola diplomové práce.

5. Neveřejnost. Zatímco řízení před soudem je zásadně veřejné, rozhodčí řízení umožňuje klidné vyřešení sporu bez případné fyzické účasti veřejnosti a zástupců medií. Zejména podnikatelé mají zájem na vyřešení sporu při zachování obchodního tajemství a bez úniku důvěrných informací.⁴⁸ Rozhodčí řízení tak autorka považuje za ideální alternativu řešení sporu mezi podnikateli.

6. Snadná vymahatelnost. Rozhodčí nález se vyznačuje dobrým předpokladem pro jeho uznání a výkon. Podmínky pro uznání a výkon cizího rozhodčího nálezu jsou v zásadě příznivější než podmínky pro uznání a výkon

---

⁴⁴ OLÍK, Miloš. *Konec rozhodčího řízení mezi spotřebitelem a podnikatelem v České republice* [online]. Právní rádce. 2016 [cit. 15. 2. 2019]. Dostupné z: www.rowanlegal.com/wp-content/uploads/2016/11/Právn%C3%ADrádce_Spotřebitelské-spory.pdf.

⁴⁵ KUNZ, Oto. *Problémy rozhodčího řízení v ČR a perspektivy jeho vývoje*. 1. vydání. Praha: Leges, 2016. s. 21.

⁴⁶ RŮŽIČKA, Květoslav. *Rozhodčí řízení před Rozhodčím soudem při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky*. 2. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005. s. 27.

⁴⁷ RYŠAVÝ, Lukáš. *Nezávislost a nestrannost rozhodce*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2018. s. 28.

⁴⁸ RŮŽIČKA, Květoslav. *Rozhodčí řízení před Rozhodčím soudem při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky*. 2. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005. s. 27.

soudního rozhodnutí, které je spojeno s konkrétním státem a stojí na principech suverenity a teritoriality.

Snadnou vymahatelnost cizího rozhodčího nálezu zajišťuje především Newyorská úmluva o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů.⁴⁹

7. Nižší náklady. Často se lze v publikacích setkat s tvrzením, že náklady na rozhodčí řízení jsou oproti nákladům soudního řízení nižší. Náklady řízení však ovlivňuje mnoho faktorů. V zásadě se bude lišit rozhodčí řízení *ad hoc* oproti řízení vedeném institucionálním rozhodčím soudem.⁵⁰ I v rámci jednotlivých stálých rozhodčích institucí mohou být náklady různé, např. Mezinárodní rozhodčí soud Mezinárodní obchodní komory v Paříži představuje jeden z prestižních stálých rozhodčích soudů a jeho poplatky jsou výrazně vyšší.

Náklady jsou dále ovlivněny samotným průběhem řízení, druhou instancí, příplatkem za zrychlené řízení, případné zastoupení advokátem a dalším.⁵¹

3.3.2. Nevýhody

Jak už bylo uvedeno výše, rozhodčí řízení má i řadu záporů. Jako jeden ze záporů je považován velký vliv chování stran na rozhodčí řízení. Rozhodce nedisponuje žádnou donucovací pravomocí, což znamená, že pokud strany nebudou spolupracovat, může dojít ke zbytečným průtahům. Některé z těchto nežádoucích vlivů stran mohou být omezeny předchozím ujednáním stran v rozhodčí smlouvě. O rozhodčí smlouvě pojednává jiná podkapitola diplomové práce.

Negativně hodnocený je i postup v případě nutnosti nařízení předběžného opatření. Pokud jej strana požaduje, je nucena obrátit se na obecné soudy.

Dalšími záporů jsou především nemožnost vést společné řízení pro spory, u nichž by to bylo žádoucí, nebo různá mezinárodní právní úprava, jež může mít negativní vliv na průběh řízení, ale i problémy spojené s administrativou a výběrem prostorů pro ústní jednání v rámci rozhodčího řízení *ad hoc*.⁵²

---

⁴⁹ ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. s. 364-366.

⁵⁰ ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. s. 83.

⁵¹ RŮŽIČKA, Květoslav. *Rozhodčí řízení před Rozhodčím soudem při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky*. 2. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005. s. 27.

⁵² ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. s. 85-86.

3.4. Prameny rozhodčího řízení

Z hlediska materiálního pojetí pramene hovoříme o společenských podmínkách, jež mají za následek vznik, vývoj a dosavadní úpravu rozhodčího řízení ve formálním smyslu.⁵³

Z dochovaných pramenů lze soudit, že se institut rozhodčího řízení objevil již za doby 2 500 př. n. l. ve starověkém Egyptě při řešení obchodních sporů.⁵⁴ Jeho významný rozvoj byl zapříčiněn rozmachem světového hospodářství a obchodu po první světové válce, jelikož národní úprava nebyla dostatečná k řešení právních vztahů obsahující mezinárodní prvek. Tato skutečnost přispěla k prvním světovým podnětům upravující problematiku rozhodčího řízení.⁵⁵ Vývoji rozhodčího řízení dále přispělo neefektivní řešení obchodních sporů v rámci obecního soudnictví, které se vyznačovalo zbytečnými průtahy a nespecializovanými senáty, což mělo zásadní vliv na úroveň rozhodnutí.

Z hlediska formálního pojetí pramene hovoříme o vnější formě právní úpravy. Formální prameny lze dělit na prameny vnitrostátního původu a mezinárodního původu.

1. Vnitrostátní úprava. Rozhodčí řízení je upraveno zákonem č. 216/1994 Sb., *o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů*, ve znění pozdějších předpisů. Jedná se o samostatný zákon upravující rozhodčí řízení, který byl přijat dne 1. 11. 1994.⁵⁶

ZRŘ stanovuje v § 30 a § 44 subsidiární užití ustanovení zákona č. 99/1963 Sb., *občanský soudní řád*, ve znění pozdějších předpisů.

Díličí otázky týkající se rozhodčího řízení, nebo v souvislosti s ním, upravuje řada dalších zákonů, mezi něž patří především:

- stálý rozhodčí soud organizátora regulovaného trhu upravuje zákon č. 256/2004 Sb., *o podnikání na kapitálovém trhu*, ve znění pozdějších předpisů,

---

⁵³ ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. s. 103.

⁵⁴ DOBIÁŠ, Petr. *Současné trendy řešení sporů v rozhodčím řízení*. 1. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. s. 15.

⁵⁵ KUNZ, Oto. *Problémy rozhodčího řízení v ČR a perspektivy jeho vývoje*. 1. vydání. Praha: Leges, 2016. s. 15.

⁵⁶ ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. s. 112.

- Burzovní rozhodčí soud je upraven zákonem č. 229/1992 Sb., *o komoditních burzách*, ve znění pozdějších předpisů,
- Rozhodčí soud při HK ČR a AK ČR upravuje zákon č. 301/1992 Sb., *zákon České národní rady o Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky*, ve znění pozdějších předpisů,⁵⁷
- rozhodčí smlouva je upravena především v ObčZ ale i ZRŘ, OSŘ a zákonem č. 91/2012 Sb., *o mezinárodním právu soukromém*, ve znění pozdějších předpisů (dále jako „ZMPS“).

2. Mezinárodní úprava. Důležitou úpravou v mezinárodním měřítku je Newyorská úmluva o uznání a výkonu rozhodčích nálezů z roku 1958. Newyorská úmluva byla do českého právního řádu přijata vyhláškou č. 74/1959 Sb., (dále jako „Newyorská úmluva“).⁵⁸

Aktuální úprava ZRŘ byla silně ovlivněna Vzorovým zákonem UNCITRAL vydaným v roce 1985. Jedná se modelový zákon upravující mezinárodní obchodní rozhodčí řízení.

Pod záštitou Evropské hospodářské komise Organizace spojených národů byla vypracována Evropská úmluva o mezinárodní obchodní arbitráži, která byla přijata vyhláškou č. 176/1964 Sb., (dále jako „Evropská úmluva“).⁵⁹

3.5. Rozhodčí smlouva

3.5.1. Pojem a typy rozhodčí smlouvy

Jedním ze základních pilířů rozhodčího řízení, jak již bylo řečeno, je svobodná vůle stran, která se navenek projevuje ve formě rozhodčí smlouvy. Legální definice rozhodčí smlouvy v našem právním řádu není, lze ji však charakterizovat jako dohodu stran o tom, že jejich spor bude projednán a rozhodnut v rozhodčím řízení.⁶⁰

Uzavřením platné smlouvy dochází k několika právním účinkům procesní povahy. Prvním účinkem je derogace pravomoci obecných soudů. Došlo-li by i tak k podání žaloby u obecného soudu, může žalovaný vznést námitku nejpozději při

⁵⁷ SCHELLE, Karel a Ilona SCHELLEOVÁ. *Alternativní způsoby řešení obchodních sporů*. 2. vydání. Ostrava: Key Publishing, 2007. s. 38-39.

⁵⁸ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka et al. *Civilní právo procesní*. 3. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. s. 516.

⁵⁹ ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. s. 107, 113.

⁶⁰ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka et al. *Civilní právo procesní*. 3. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. s. 515.

prvním úkonu soudu dle § 106 odst. 1 OSŘ. Soud pak řízení zastaví pro nedostatek pravomoci. Za další účinek lze považovat, že rozhodčí smlouvou jsou vázány i právní nástupci. Tento účinek je zakotven v § 2 odst. 5 ZRŘ. Pokud si však strany určí, může dojít k vyloučení tohoto účinku.⁶¹

Rozhodčí smlouva může mít dle ZRŘ dvojí podobu. Nejprve se jedná o tzv. smlouvu o rozhodci, která je uzavřena až v případě vzniklého sporu. Jedná se o typ rozhodčí smlouvy, který se v praxi příliš nedoporučuje, jelikož je zde vysoká pravděpodobnost, že jedna ze stran nebude mít zájem na vyřešení věci a nebude tak spolupracovat.

Druhá podoba rozhodčí smlouvy, rozhodčí doložka, se uzavírá před vznikem sporu. Rozhodčí doložka se většinou začleňuje do smlouvy hlavní. Mají-li podnikatelé navzájem neutrální vztahy nebo vztahy, které bychom hodnotili kladně, lze ujednat rozhodčí doložku a konkrétní pravidla rozhodčího řízení zpravidla snáze než v případě již vzniklého sporu. Rozhodčí doložka tak umožňuje předcházet zbytečným průtahům, nákladům a zajistit jistou odbornost a profesionalitu, jenž může zajistit i minimální negativní následky na obchodní vztahy stran.

Nad rámec zákonné úpravy pak lze hovořit o dalších podtypech rozhodčích smluv. V případě dlouhodobé spolupráce mohou obchodní partneři dojít ke všeobecnému ujednání, tzv. neomezenému kompromisu. Veškeré vzniklé spory v rámci obchodních vztahů v určitém časovém horizontu budou rozhodovány v rozhodčím řízení. Pro takové ujednání je pak uzavřena jedna rozhodčí smlouva.⁶²

3.5.2. Právní povaha

Z hlediska právní teorie se vede spor o tom, zdali na rozhodčí smlouvu nahlížet v materiálně-právním pojetí nebo procesně-právním pojetí. Při řešení daného sporu, musíme vycházet ze základních bodů, jimiž jsou:

- vůle stran projednávat a rozhodnout spor v rozhodčím řízení,
- vynětí pravomoci soudu řešit příslušný spor.⁶³

---

⁶¹ RŮŽIČKA, Květoslav. *Rozhodčí řízení před Rozhodčím soudem při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky*. 2. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005. s. 36-37.

⁶² RŮŽIČKA, Květoslav. *Rozhodčí řízení před Rozhodčím soudem při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky*. 2. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005. s. 40-43.

⁶³ BĚLOHLÁVEK, Alexander J. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů: komentář*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2012. s. 218-219.

Z hlediska procesně-právního pojetí je rozhodčí smlouva považována za smlouvu procesní. Argumenty pro toto pojetí se navzájem prolínají. Prvním a nejčastějším argumentem je, že uzavřením rozhodčí smlouvy dochází k vynětí pravomoci soudů. Dalším argumentem je, že účinky, které rozhodčí smlouva vyvolává, mají pouze procesní charakter. Zastánci jurisdikční teorie pak podstatu rozhodčí smlouvy odvozují od rozhodčího nálezu.⁶⁴

Materiálně-právní pojetí je takové, že na rozhodčí smlouvu nahlížíme jako na smlouvu upravenou hmotným právem, „*neboť zakládá na jedné straně povinnost stran se za určitých okolností nějakým způsobem chovat a na druhé straně právo oprávněné strany chování druhé strany vyžadovat.*“⁶⁵

Přestože jsou daná pojetí opačného směru, jejich zastánci se závěrem většinou shodují na tom, že rozhodčí smlouva má být upravena právem hmotným.⁶⁶ Vznik, obsah a platnost rozhodčí smlouvy v našem právním řádu posuzujeme především dle § 545 a násl. ObčZ.⁶⁷

Právní teorie se dále zabývá rozhodčí smlouvou a jejím postavením ke smlouvě hlavní. Naše právo nahlíží na rozhodčí smlouvu samostatně a nezávisle.⁶⁸ To platí i pro rozhodčí smlouvu ve formě rozhodčí doložky. Hovoříme o tzv. doktríně separability.⁶⁹

3.5.3. Arbitrabilita

Arbitrabilita sporu představuje oblast právních vztahů, jenž mohou být rozhodovány rozhodci.

Arbitrabilitu lze dělit na objektivní a subjektivní. Objektivní arbitrabilita představuje „*zákonem obecně vymezený okruh sporů, který může být platně podroben rozhodčí smlouvě.*“⁷⁰ Arbitrabilitu subjektivní lze pak definovat jako

---

⁶⁴ RABAN, Přemysl. *Alternativní řešení sporů, arbitráž a rozhodci v České a Slovenské republice a zahraničí*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2004. s. 50-53.

⁶⁵ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka et al. *Civilní právo procesní*. 3. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. s. 516.

⁶⁶ BĚLOHLÁVEK, Alexander J. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů: komentář*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2012. s. 219.

⁶⁷ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka et al. *Civilní právo procesní*. 3. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. s. 516.

⁶⁸ RŮŽIČKA, Květoslav. *Rozhodčí řízení před Rozhodčím soudem při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky*. 2. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005. s. 38.

⁶⁹ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka et al. *Civilní právo procesní*. 3. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. s. 516.

⁷⁰ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka et al. *Civilní právo procesní*. 3. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. s. 517.

podmnožinu objektivní arbitrability, která vymezuje již konkrétní skupinu sporů dle dohody stran.⁷¹

Zákonem vymezené znaky přípustnosti sporu jsou stanoveny v § 2 ZRR. Kumulativně tak musí být naplněny následující požadavky.

1. Musí se jednat o majetkový spor. Za majetkový spor označujeme takové spory, jejichž předmětem jsou majetková práva.⁷² K problematice pojmu majetkového sporu a jeho vymezení se Nejvyšší soud vyjádřil takto: „*Co je majetkový spor, zákon o rozhodčím řízení výslovně nevymezuje; právní teorie dospěla k závěru, že jde, obecně vzato, o všechny spory, které se svým předmětem přímo odrážejí v majetkové sféře stran a týkají se subjektivních práv, s nimiž mohou účastníci disponovat.*“⁷³

Zákon zároveň stanovil výjimky z majetkových sporů, konkrétně „*spory ze smluv, které se spotřebitelem uzavírá podnikatel, spory vzniklých v souvislosti s výkonem rozhodnutí a incidenčních sporů.*“⁷⁴

2. Spory, které jsou řešitelné obecnými soudy, nebo spory, jež jsou takto stanoveny jiným právním předpisem. Dle zvláštního zákona lze některé spory projednat a rozhodnout v rozhodčím řízení, přestože tuto pravomoc obecné soudy nemají. Příkladem je rozhodování sporů dle § 127 odst. 6 a § 129 odst. 5 zákona č. 127/2005 Sb., *o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů*, ve znění pozdějších předpisů.

3. O předmětu sporu lze uzavřít smír. Zákonnou úpravu a požadavky nalezneme v § 99 OSŘ, který stanovuje, že pokud tomu povaha věci nebrání, lze vyřešit spor uzavřením soudního smíru.⁷⁵

3.5.4. Forma a obsah rozhodčí smlouvy

Naše právní úprava připouští dva typy rozhodčí smlouvy. Požadavky na formu a obsah jsou však obdobné.

---

⁷¹ ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. s. 107, 144.

⁷² OLÍK, Miloš. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. s. 9.

⁷³ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 20. 9. 2010, *sp. zn. 20 Cdo476/2009*.

⁷⁴ § 2 odst. 1 ZRR

⁷⁵ OLÍK, Miloš. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. s. 10.

ZRŘ stanovuje, že rozhodčí smlouva musí být vždy písemná. Jedná se o kogentní ustanovení, jehož nedodržení má za následek absolutní neplatnost.⁷⁶ Zároveň je stanoveno, že rozhodčí smlouvu lze sjednat telegraficky, dálnopisem i elektronickými prostředky.

Přestože se s uzavíráním smluv telegraficky a dálnopisem již nesetkáváme, vzrůstá počet uzavíraných smluv na dálku prostřednictvím elektronických prostředků. Pro zachování písemné formy při užití elektronických prostředků je nutno zachytit obsah a také určit konkrétní osoby, které právní jednání učinily. Těchto podmínek lze dosáhnout i prostřednictvím e-mailové komunikace. Přesto pro odstranění jakýkoliv pochybností je doporučeno využívání zaručeného elektronického podpisu dle zákona č. 297/2016 Sb., *o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce*, ve znění pozdějších předpisů, který se vyznačuje vyšší identifikační a autentizační mírou jistoty.

V praxi se často setkáváme s tím, že si podnikatel ustanoví rozhodčí doložku ve všeobecných obchodních podmínkách. Zákonodárce myslel i na tuto variantu ujednání rozhodčí smlouvy. Dle § 3 odst. 2 ZRŘ, lze říci, že je tímto způsobem dodržena písemná forma za podmínky patrného souhlasu strany s tímto ujednáním. Patrný souhlas již zákonodárce blíže nespecifikuje.⁷⁷ Dle autorčina názoru je ideálním stavem stvrzení hlavní smlouvy a následně stvrzení i obchodních podmínek.

Obligatořním obsahem rozhodčí smlouvy je dohoda stran, že se určitý okruh sporů bude projednávat a rozhodovat v rozhodčím řízení.

Dále existuje řada fakultativních náležitostí, na kterých se strany mohou domluvit. Jedná se především o výběr rozhodce nebo rozhodců, určení stálého rozhodčího soudu, určení postupu ustanovení rozhodců, výběru sudiště, stanovení pravidel, dle kterých má rozhodce projednat a rozhodnout spor, a mnoho dalšího. Strany si mimo jiné mohou v rozhodčí smlouvě dohodnout, že rozhodce bude rozhodovat jejich spor dle zásad spravedlnosti. V případě, že si strany tyto náležitosti neujednají, jsou nahrazeny ustanoveními ZRŘ.⁷⁸

---

⁷⁶ RABAN, Přemysl. *Alternativní řešení sporů, arbitráž a rozhodci v České a Slovenské republice a zahraničí*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2004. s. 62.

⁷⁷ OLÍK, Miloš. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. s. 17-20.

⁷⁸ RABAN, Přemysl. *Alternativní řešení sporů, arbitráž a rozhodci v České a Slovenské republice a zahraničí*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2004. s. 49-50.

3.6. Rozhodčí řízení *ad hoc* vs. institucionální rozhodčí řízení

Rozhodčí řízení lze diferenciovat dle celé řady kritérií. V této diplomové práci je uvedeno tradiční dělení na rozhodčí řízení *ad hoc* a institucionální rozhodčí řízení.

3.6.1. Rozhodčí řízení *ad hoc*

Rozhodčího řízení *ad hoc* představuje řešení konkrétního sporu speciálně vytvořeným senátem nebo jmenovaným rozhodcem. Ukončením sporu končí i trvání tohoto senátu (rozhodce).⁷⁹ Pravidla, kterými se rozhodčí řízení vede, si určují strany. Nejsou vázány žádnými řády a nevztahují se na ně ani žádné stanovy institucí. Musí však jednat v souladu s kogentními ustaveními zákona.

Jedná se o druh rozhodčího řízení, které lze spíše doporučit stranám, jež se s rozhodčím řízením již setkaly a jsou schopny sjednat přesná pravidla a další náležitosti řízení. Rozhodčí řízení *ad hoc* by zároveň mělo být vedené zkušeným rozhodcem.

Některé strany se v rozhodčí smlouvě odkazují na vzorové procesní řády, aby předešly některým procesním problémům a nejasnostem. Dalším důvodem může být i časová a finanční úspora. Příkladem jednoho z nejznámějších vzorových procesních řádů jsou pravidla UNCITRAL.⁸⁰

3.6.2. Institucionální rozhodčí řízení

Vývoj rozhodčího řízení *ad hoc* dal vzniku institucionálnímu rozhodčímu řízení, resp. stálým rozhodčím soudům.⁸¹ Jednotlivé stálé rozhodčí soudy podléhají právní úpravě státu, ve kterém mají své sídlo.⁸²

Stálé rozhodčí soudy mají několik základních znaků, kterými se odlišují od rozhodčího řízení *ad hoc*. Jedná se o sídlo, statutární orgán, existenci statutu a řádu, sazebník nákladů, organizační strukturu zajišťující administrativu a další služby.

---

⁷⁹ RŮŽIČKA, Květoslav. *Rozhodčí řízení před Rozhodčím soudem při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky*. 2. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005. s. 28.

⁸⁰ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka et al. *Civilní právo procesní*. 3. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. s. 514.

⁸¹ ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. s. 107, 90.

⁸² RŮŽIČKA, Květoslav. *Rozhodčí řízení před Rozhodčím soudem při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky*. 2. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005. s. 29.

Stálým rozhodčím soudům se věnuje především § 13 ZRŘ. „*Stálé rozhodčí soudy mohou být zřízeny pouze jiným zákonem nebo jen tehdy, pokud jejich zřízení jiný zákon výslovně připouští.*“⁸³ Dále je stanoveno, že jsou oprávněny vydávat své statuty a řády, které však musí uveřejnit v Obchodním věstníku. Statutem je transparentně stanovena organizační struktura, zatímco řád představuje podzákonný předpis upravující procesní pravidla rozhodování sporu. Pokud strany neujednají jinak, platí, že se podrobily statutu i řádu daného rozhodčího soudu.⁸⁴ Zároveň však platí, že „*strany mohou určit postup také v pravidlech pro rozhodčí řízení, pokud jsou k rozhodčí smlouvě tato pravidla přiložena. Použití řádu stálého rozhodčího soudu tím není dotčeno.*“⁸⁵

ZRŘ v § 13 dále stanovuje zákaz takového označení, které by klamně vyvolávalo představu, že se jedná o stálý rozhodčí soud. V této souvislosti je třeba odlišit stálé rozhodčí soudy od rozhodčích center. Rozhodčí centra jsou právnické osoby, které poskytují rozhodcům služby, jenž mají především administrativní povahu. K rozhodování tak dochází jménem rozhodce, který tyto služby využívá, nikoliv jménem rozhodčího centra.⁸⁶

Další povinností rozhodčího stálého soudu je např. úschova spisu a rozhodčího nálezu po dobu 20 let od právní moci tohoto nálezu,⁸⁷ jiné povinnosti se pak v zásadě vztahují na rozhodce *ad hoc* i na stálé rozhodčí soudy, např. § 26 ZRŘ týkající se oprav zřejmé nesprávnosti.

V České republice existují 3 stálé rozhodčí soudy.

1. Rozhodčí soud při Hospodářské komoře ČR a Agrární komoře ČR.

Důležitým krokem pro zřízení tohoto soudu, jak jej známe dnes, bylo sloučení Rozhodčího soudu Československé obchodní a průmyslové komory s Hospodářskou komorou České republiky.⁸⁸ Zákonný základ pro zřízení Rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR je dán zákonem č. 301/1992 Sb., *zákon*

---

⁸³ § 13 odst. 1 ZRŘ

⁸⁴ ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. s. 107, 92.

⁸⁵ § 19 odst. 4 ZRŘ

⁸⁶ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka et al. *Civilní právo procesní*. 3. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. s. 519.

⁸⁷ ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. s. 107, 92.

⁸⁸ Ke sloučení došlo na základě zákona č. 223/1994 Sb., *o sloučení Československé obchodní a průmyslové komory s Hospodářskou komorou České republiky, o některých opatřeních s tím souvisejících a o změně a doplnění zákona České národní rady č. 301/1992 Sb., o Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky, ve znění zákona č. 121/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů.*

České národní rady o Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky, ve znění pozdějších předpisů. „Způsob řízení a rozhodování, způsob jmenování rozhodců, jejich počet, organizační uspořádání rozhodčího soudu, sazebník odměn rozhodců, pravidla o nákladech řízení a další otázky související s činností rozhodčího soudu a jejím ekonomickým zajištěním upravuje Statut a Řád rozhodčího soudu.“⁸⁹ Jak již bylo uvedeno, dle ZRR jej stačí uveřejnit v Obchodním věstníku. Rozhodčí řízení aktuálně upravují následující řády:

- Dodatek č. 1 k Řádu RS (účinný od 1. 7. 2018),
- Řád (účinný od 1. 7. 2012),
- Řád pro řešení sporů o domény .cz (účinný od 1. 3. 2015),
- Řád pro vnitrostátní úhradové spory ve zdravotnictví (účinný od 15. 6. 2010),
- Zvláštní dodatek Řádu pro rozhodčí řízení pro spotřebitelské spory (účinný od 4. 4. 2008),
- Zvláštní dodatek Řádu pro rozhodčí řízení on-line (účinný od 1. 10. 2017).⁹⁰

2. Burzovní rozhodčí soud při Burze cenných papírů Praha, a.s. Burza cenných papírů Praha, a.s. jakožto organizátor regulovaného trhu zřídila Burzovní rozhodčí soud při Burze cenných papírů Praha, a.s. (dále jako „Burzovní rozhodčí soud“). Zákonný podklad je v § 54 zákona č. 256/2004 Sb., *o podnikání na kapitálovém trhu*, ve znění pozdějších předpisů. Pro rozhodčí řízení při Burzovním rozhodčím soudu se použije subsidiárně ZRR.⁹¹

Pokud se na tom strany dohodnou, rozhoduje Burzovní rozhodčí soud:

- spory z obchodů na regulovaném trhu organizovaném zřizovatelem,
- spory z obchodů s komoditami a spory z obchodů na finančním trhu z podnikatelské činnosti dle § 39 zákona č. 256/2004 Sb., *o podnikání na kapitálovém trhu*, ve znění pozdějších předpisů,
- spory s investičními nástroji nebo komoditami,
- spory z podnikání na kapitálovém trhu,

---

⁸⁹ § 19 odst. 4 zákona č. 301/1992 Sb., *zákon České národní rady o Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky*, ve znění pozdějších předpisů.

⁹⁰ ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. s. 107, 95.

⁹¹ ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. s. 107, 96.

- spory z podnikání na peněžním trhu,
- spory z podnikání na trhu doplňkového penzijního spoření,
- spory z podnikání na pojišťovacím trhu,
- spory z podnikání na trhu penzijního připojištění.⁹²

3. Rozhodčí soud při Českomoravské komoditní burze Kladno.

Českomoravská komoditní burza Kladno založila na základě ZRŘ a § 28 zákona č. 229/1992 Sb., *o komoditních burzách*, ve znění pozdějších předpisů, Mezinárodní rozhodčí soud při Českomoravské komoditní burze.⁹³

Mezinárodní rozhodčí soud při Českomoravské komoditní burze rozhoduje na základě dohody stran spory z burzovních obchodů a mimoburzovních obchodů týkající se komodit, jimiž se na burze obchoduje.⁹⁴

Významné zahraniční stálé rozhodčí soudy. Existuje celá řada významných stálých rozhodčích soudů v zahraničí. Mezi nejznámější patří především Rozhodčí soud Mezinárodní obchodní komory v Paříži, Arbitrážní a mediační centrum WIPO, Arbitrážní institut Stockholmské obchodní komory nebo Mezinárodní rozhodčí soud při Spolkové hospodářské komoře ve Vídni.⁹⁵

3.7. Osoba rozhodce

3.7.1. Kvalifikační předpoklady

Rozhodcem pro spory mezi podnikateli může být pouze fyzická osoba, která kumulativně splňuje zákonné kvalifikační předpoklady v § 1 písm. a) ZRŘ a § 4 odst. 1 ZRŘ. Jsou jimi nezávislost a nestrannost ke konkrétnímu sporu, české občanství, zletilost, plná svéprávnost, bezúhonnost.

V rámci nároku na rozhodce být fyzickou osobou, je třeba zmínit stálé rozhodčí soudy. Přestože je rozhodnutí v řízení vydáno jménem konkrétního rozhodčího soudu, faktické rozhodování činní vždy fyzická osoba, případně osoby v senátu. Z uvedeného důvodu je tento nárok v případě institucionálního rozhodčího řízení splněn.

⁹² § 54 zákona č. 256/4004 Sb., *o podnikání na kapitálovém trhu*, ve znění pozdějších předpisů.

⁹³ ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. s. 107, 96.

⁹⁴ § 28 odst. 3 zákona č. 229/1992 Sb., *o komoditních burzách*, ve znění pozdějších předpisů.

⁹⁵ ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. s. 107, 96.

Nezávislý rozhodce nesmí být žádné ze stran podřízený a nesmí být na straně právně, smluvně nebo ekonomicky závislý. Neustranný rozhodce pak na výsledku řešení sporu nemá žádný osobní a majetkový prospěch, který by ovlivňoval jeho rozhodování.⁹⁶

Dle ZRŘ může být rozhodcem pouze občan České republiky. Jisté omezení této podmínky přináší např. zákon č. 6/2002 Sb. *o soudech a soudcích*, ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 182/1993 Sb., *o Ústavním soudu*, ve znění pozdějších předpisů, které stanovují, že funkce soudce českého soudu je neslučitelná s funkcí rozhodce.⁹⁷ Naopak ZMPS tuto podmínku českého občanství rozšiřuje o cizince.⁹⁸ „Rozhodcem může být i cizinec, je-li podle právního řádu státu, jehož je občanem, způsobilý k právním jednáním, postačí však, je-li plně způsobilý k právním jednáním podle českého právního řádu.“⁹⁹ Tato úprava se využije jen v případě, že je ve vztahu obsažen mezinárodní prvek.¹⁰⁰

Plná svéprávnost a zletilost je upravena v ObčZ. Svéprávná osoba je taková, která je způsobilá právně jednat. „Plně svéprávným se člověk stává zletilostí. Zletilosti se nabývá dovršením osmnáctého roku věku.“¹⁰¹ Přestože by fyzická osoba mohla nabýt plné svéprávnosti i před dovršením osmnáctého roku věku,¹⁰² nesplnila by podmínku zletilosti, a tím ani zákonný kvalifikační předpoklad být rozhodcem.

Rozhodcem nemůže být osoba, která byla pravomocně odsouzena za trestný čin, výjimku však může představovat zahlazení odsouzení dle příslušného právního předpisu.¹⁰³

Funkce rozhodce není omezena dosažením určitého stupně vzdělání. Strany si mohou za splnění zákonných podmínek vybrat odborníka v oboru. Výběr rozhodce tak probíhá na vlastní riziko stran. Pokud však hovoříme

---

⁹⁶ OLÍK, Miloš. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. s. 4.

⁹⁷ RŮŽIČKA, Květoslav. *Rozhodčí řízení před Rozhodčím soudem při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky*. 2. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005. s. 48.

⁹⁸ OLÍK, Miloš. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. s. 29.

⁹⁹ OLÍK, Miloš. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. s. 29-30.

¹⁰⁰ RYŠAVÝ, Lukáš. *Nezávislost a neustrannost rozhodce*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2018. s. 36.

¹⁰¹ § 30 odst. 1 ObčZ.

¹⁰² Dle § 30 odst. 2 ObčZ může fyzická osoba nabýt plné svéprávnosti před osmnáctým rokem věku příznáním svéprávnosti nebo uzavřením manželství.

¹⁰³ OLÍK, Miloš. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. s. 30.

o institucionálním rozhodčím řízení, vybírají si strany většinou z listiny rozhodců, která je vedena stálým rozhodčím soudem. Na rozhodce v této listině může být kladena řada dalších nároků, které musí rozhodce splňovat, aby na této listině mohl být veden.¹⁰⁴ Příkladem je Burzovní rozhodčí soud, který nad rámec zákonných podmínek požaduje u osoby rozhodce dosažení věku 35 let a čestné prohlášení, že „svou činností si osvojila způsobilost pro výkon funkce rozhodce a jejíž vědomosti a zkušenosti včetně znalosti práva a znalosti českého nebo anglického jazyka ve spojení s osobními vlastnostmi dávají záruku řádného výkonu funkce rozhodce.“¹⁰⁵

3.7.2. Povinnosti

Rozhodce je povinen vykonávat svoji funkci v souladu s ZRŘ a dalšími právními předpisy, které s funkcí rozhodce pojí řadu povinností. Mezi základní povinnosti řadíme především povinnost mlčenlivosti a oznamovací povinnost.

Povinnost mlčenlivosti. Rozhodčí řízení, jak již bylo řečeno, si našlo své místo u řady podnikatelů především svou neveřejností a povinností mlčenlivosti rozhodce. Povinnost mlčenlivosti je ustavena v § 6 ZRŘ. Rozhodce musí zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, které se při výkonu funkce dozvěděl. Ve spojitosti s neveřejností řízení, vykládáme tuto povinnost v širokém rozsahu. Povinnost mlčenlivosti je tak vázaná i na skutečnosti, které mohou být v daném řízení považovány za nevýznamné a irelevantní.

Rozhodce je vázán touto povinností od doby jmenování na neomezenou dobu. K jejímu zproštění může dojít pouze vzájemným souhlasem stran. Pokud by do řízení vstoupil vedlejší účastník,¹⁰⁶ je třeba při zproštění této povinnosti i jeho souhlasu.¹⁰⁷ Souhlas nemusí být udělen v žádné předepsané formě, ale z důvodu určitosti a prokazatelnosti je písemná forma více než žádoucí.¹⁰⁸

---

¹⁰⁴ RŮŽIČKA, Květoslav. *Rozhodčí řízení před Rozhodčím soudem při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky*. 2. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005. s. 48-50.

¹⁰⁵ Čl. 2 odst. 2 písm. c) *Řád Burzovního rozhodčího soudu při Burze cenných papírů Praha, a.s.*

¹⁰⁶ Institut vedlejšího účastenství znamená průlom zásady neveřejnosti. Pravidla řízení musí jeho účast povolit.

¹⁰⁷ OLÍK, Miloš. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. s. 35-36.

¹⁰⁸ BĚLOHLÁVEK, Alexander J. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů: komentář*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2012. s. 345.

Z vážných důvodů může dojít ke zproštění povinnosti mlčenlivosti soudem dle § 6 odst. 2 ZRŘ. O zproštění rozhoduje předseda okresního soudu. Místní příslušnost je určena trvalým pobytem rozhodce, nelze-li však takový pobyt zjistit, určí se dle místa vydání rozhodčího nálezu. Pokud není možné zjistit místo vydání rozhodčího nálezu nebo jedná-li se o rozhodčí nález, jenž nebyl vydán v České republice, rozhodne o zproštění povinnosti mlčenlivosti předseda Obvodního soudu pro Prahu 1.¹⁰⁹

Oznamovací povinnost rozhodce. Jsou-li pochybnosti o nepodjatosti rozhodce v daném řízení vůči věci, účastníkům nebo zástupcům, je rozhodce vyloučen. Rozhodce je povinen veškeré okolnosti vyvolávající tyto pochybnosti bezodkladně oznámit stranám sporu.

Podjatý rozhodce nemůže projednávat a rozhodovat spor, jelikož je ovlivněn v důsledku jeho vnitřního postoje k určité okolnosti. Přestože ZRŘ tyto okolnosti blíže nespecifikuje, měly by být zřejmé a mělo by se na ně nahlížet objektivně.¹¹⁰

Na nepodjatost rozhodce navazuje § 11 ZRŘ o vyloučení rozhodce a také § 12 ZRŘ o povinnosti vzdání se funkce rozhodce.

Jsou-li důvodné pochybnosti o nepodjatosti rozhodce, dochází k jeho vyloučení. Rozhodce je především povinen se své funkce vzdát dle § 12 odst. 1 ZRŘ. Strany se také mohou na postupu vyloučení rozhodce dohodnout, nebo jedná-li se o rozhodčí řízení u stálého rozhodčího soudu, mohou využít pravidel řádu tohoto soudu. Poslední variantou vyloučení je rozhodnutí soudu na návrh strany.¹¹¹

3.7.3. Určení rozhodce

Jednou z nejvýznamnějších výhod rozhodčího řízení je autonomie vůle stran sporu při výběru rozhodce. Spor může být projednáván jedním rozhodcem nebo více rozhodci. Rozhodců však musí být vždy lichý počet. ZRŘ umožňuje několik variant jejich určení.

Prvním způsobem je určení konkrétní osoby v rozhodčí smlouvě. Je typičtější pro smlouvu o rozhodci než pro rozhodčí doložky. V případě rozhodčí doložky

---

¹⁰⁹ OLÍK, Miloš. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. s. 37.

¹¹⁰ BĚLOHLÁVEK, Alexander J. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů: komentář*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2012. s. 401.

¹¹¹ ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. s. 107, 222.

hrozí, že tato osoba funkci nepřijme a rozhodčí smlouva by se stala neplatnou. Následně by se pak musela uzavřít nová rozhodčí smlouva, což se může jevit jako velmi problematické v případě již existujícího sporu mezi stranami.¹¹²

Dalším způsobem je tzv. *appointing authority* neboli způsob jmenovací autority. Třetí nezávislá osoba je pověřena stranami určit rozhodce, případně několik rozhodců dle pravidel v rozhodčí smlouvě.

V praxi se strany také často odkazují na některá známá rozhodčí pravidla, která stanovují i pravidla určení rozhodců.

Zákonodárce však počítal i s variantou, že si strany v rozhodčí smlouvě pravidla výběru rozhodce neurčí. Jedná-li se o institucionální rozhodčí řízení, k určení rozhodce dojde dle předpisů příslušného stálého rozhodčí soudu. Dále je určen postup dle § 7 odst. 2 ZRŘ. V případě, že si strany v rozhodčí smlouvě neujednaly pravidla určení rozhodce, bude spor projednán v senátu. Každá ze stran jmenuje po jednom rozhodci, kdy pak následně tyto rozhodci jmenují posledního třetího rozhodce. Třetí jmenovaný rozhodce je předsedou senátu.¹¹³

Na závěr pak hovoříme o institutu náhradního jmenování, jenž reaguje na nemožnost určení rozhodce nebo rozhodců. Soud jmenuje rozhodce v případě, že:

- strany se nemohou shodnout na konkrétním rozhodci,
- strana, jež měla jmenovat rozhodce tak neučila do 30 dnů od doručení výzvy,
- rozhodci, jež strany jmenovaly, se nemohou shodnout na třetím rozhodci,
- *appointing authority* neučinila jmenování rozhodce nebo
- je dalším způsobem znemožněno jmenování rozhodce.

Návrh podává jedna ze stran nebo jmenovaný rozhodce u soudu, jež by byl jinak příslušný k rozhodování sporu.

K jmenování rozhodce soudem nastává i tehdy, pokud se rozhodce, který byl již jmenován a funkci přijal, této funkce následně vzdal nebo ji nemohl již nadále vykonávat a strany se nedohodly na jiném postupu.¹¹⁴

---

¹¹² OLÍK, Miloš. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. s. 38.

¹¹³ OLÍK, Miloš. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. s. 38-40.

¹¹⁴ OLÍK, Miloš. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. s. 56-57.

Funkci rozhodce musí jmenovaný písemně přijmout.¹¹⁵ Vzdání se této funkce je možné jen „ze závažných důvodů nebo se souhlasem stran.“¹¹⁶

3.8. Průběh rozhodčího řízení

Procesní pravidla rozhodčího řízení nejsou pevně stanovena. Jak rozhodčí řízení institucionální, tak řízení *ad hoc* může mít v praxi mnoho podob. Strany si mohou pravidla ujednat, mohou přijmout pravidla stálého rozhodčí řádu nebo přijmout vzorová pravidla. Co se týče procesní stránky, je rozhodčí řízení velmi flexibilní. Procesní pravidla dokáží ovlivnit především rychlost a hospodárnost celého řízení, což je jeden z důvodů, proč si podnikatelé volí cestu rozhodčího řízení. Především jedná-li se o mezinárodní spor, mohou si rozhodčí řízení uzpůsobit svým potřebám.¹¹⁷

Dle naší právní úpravy je rozhodčí řízení vedeno primárně podle pravidel, jež si strany ujednaly v rozhodčí smlouvě, resp. dle řádu stálého rozhodčího soudu v případě institucionálního rozhodčího řízení, za dodržení kogentních ustanovení ZRŘ. Pokud si však strany tyto pravidla neujednaly, případně jsou-li v dohodě stran mezery, bez nichž by nebylo možné v řízení pokračovat, užije se podpůrně OSŘ, nestanoví-li ustanovení ZRŘ jinak. Při užití ustanovení OSŘ se zohledňují základní zásady rozhodčího řízení.¹¹⁸

3.8.1. Základní zásady

Některé základní zásady, na kterých rozhodčí řízení stojí, zazněly v několika podkapitolách této diplomové práce, především pak v podkapitole věnující se výhodám rozhodčího řízení. Pro komplexnost jejich výčtu se za základní zásady považují následující.

Několikrát zmíněnými zásadami byly: ústavně zakotvená zásada rovnosti účastníků dle § 18 ZRŘ, nezávislost a nestrannost rozhodců, zásada neveřejnosti v § 19 odst. 3 ZRŘ a zásada rychlosti a hospodárnosti řízení.

---

¹¹⁵ § 5 odst. 2 ZRŘ

¹¹⁶ § 5 odst. 3 ZRŘ

¹¹⁷ BLACKABY, Nigel, Constantine PARTASIDES, Alan REDFERN, Martin HUNTER a Alan REDFERN. *Redfern and Hunter on international arbitration*. 5th ed. New York: Oxford University Press, 2009. s. 363

¹¹⁸ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka et al. *Civilní právo procesní*. 3. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. s. 526.

Rozhodčí řízení dále stojí na zásadě dispoziční. Strany jsou oprávněny disponovat s řízením. V širším pojetí této zásady pak mluvíme o možnosti výběru rozhodce, výběru sudiště, typu rozhodčího řízení.

Zásada neformálnosti pak představuje možnost strany a rozhodce upravit postup samotného řízení.¹¹⁹

Zásada projednací a zásada volného hodnocení důkazů souvisí s dokazováním v rozhodčím řízení. Strany předkládají rozhodci věci pro posouzení a navrhnou důkazy k provedení. Rozhodce je pak hodnotí dle své úvahy jednotlivě i ve vzájemné souvislosti s ostatními důkazy a přikládá jim různou váhu. Nesmí se však jednat o svévoli. Postoj a logické postupy musí rozhodce vyjádřit v odůvodnění, mimo výjimky dle § 25 odst. 2 ZRŘ.

Zásada ústnosti může být prolomena dle § 19 odst. 3 ZRŘ tak, že pokud se strany dohodnou, lze řízení provést písemně. Je-li řízení písemné, je zároveň prolomena zásada přítomnosti.¹²⁰

3.8.2. Zahájení řízení

Rozhodčí řízení je řízením kontradiktorním. Okamžik zahájení je určen doručením žaloby buď stálému rozhodčímu soudu, předsedovi senátu nebo jakémukoliv jmenovanému rozhodci dle typu rozhodčího řízení.

Se zahájení rozhodčího řízení se pojí překážka věci zahájené. Podání žaloby se zároveň staví promlčecí lhůty. Pokud by rozhodce rozhodl, že není v jeho pravomoci projednat a rozhodnout spor, jsou tyto procesněprávní a hmotněprávní účinky zachovány v případě, že strana podá žalobu do 30 dnů od doručení nedostatku pravomoci příslušnému soudu nebo orgánu, rozhodci nebo stálému rozhodčímu soudu. Tyto účinky jsou zachovány i v případě podání návrhu na pokračování v řízení po zrušení rozhodčího nálezu, pokud jej strana učiní ve lhůtě 30 dnů od právní moci rozhodnutí o zrušení rozhodčího nálezu.

Vzhledem ke skutečnosti, že ZRŘ náležitosti žaloby neupravuje, užije se podpůrně § 79 OSŘ. Především pak v řádech stálých rozhodčích soudů se lze setkat s dalšími požadavky.

---

¹¹⁹ ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. s. 297, 300.

¹²⁰ SCHELLE, Karel a Ilona SCHELLEOVÁ. *Alternativní způsoby řešení obchodních sporů*. 2. vydání. Ostrava: Key Publishing, 2007. s. 46-53.

Podobně jako soudce v civilním řízení soudním, má i rozhodce povinnost zkontrolovat, zdali jsou splněny podmínky řízení dle § 103 OSŘ. Jedná se o procesní podmínky řízení, bez jejichž splnění nelze rozhodnout ve věci samé. Lze je rozdělit podle toho, zdali vznikají na straně rozhodce, účastníků, zda jde o věcné podmínky nebo tzv. negativní podmínky.¹²¹

Mluvíme-li o podmínkách na straně rozhodce, je nejzásadnější otázkou, zdali je dána rozhodci pravomoc spor rozhodnout. Rozhodce může spor projednávat a rozhodnout pouze v případě, je-li uzavřená platná rozhodčí smlouva. Dle § 15 odst. 1 ZRŘ mají rozhodci oprávnění zkoumat, zdali jim pravomoc k rozhodování daného sporu náleží. O nedostatku pravomoci rozhodne usnesením. Má-li strana sporu za to, že pravomoc není dána z důvodu, že rozhodčí smlouva neexistuje, zanikla nebo je neplatná, může vznést námitku „*nejpozději při prvním úkonu v řízení, týkajícího se věci samé.*“¹²²

Lze se však setkat i se situací, kdy je žaloba podána u obecného soudu. Pokud je uzavřená platná rozhodčí smlouva, může žalovaný uplatnit námitku při prvním úkonu dle § 106 odst. 1 OSŘ. Pokud však tuto námitku neuplatní, pokračuje soud v řízení.¹²³

Za procesní podmínky na straně rozhodce pak dále považujeme například i splnění požadavků na sudiště a osobu rozhodce dle rozhodčí smlouvy.

Na straně účastníků musí být splněna podmínka procesní subjektivity a v zákonem uvedených případech pak řádné zastoupení.

Věcné procesní podmínky se odvíjí především dle konkrétního řízení, jeho typu, pravidel ujednaných v rozhodčí smlouvě, případně řádů stálých rozhodčích soudů. Příkladem může být sjednaná podmínka zahájení řízení pouze v případě splnění zaplacení odměny rozhodci.¹²⁴

Posledním typem jsou tzv. negativní podmínky. „*Podání žaloby má tytéž právní účinky, jako kdyby byla v této věci podána žaloba u soudu.*“¹²⁵ Tak jako

---

¹²¹ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka et al. *Civilní právo procesní*. 3. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. s. 521-522.

¹²² § 15 odst. 2 ZRŘ

¹²³ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka et al. *Civilní právo procesní*. 3. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. s. 523.

¹²⁴ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka et al. *Civilní právo procesní*. 3. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. s. 524.

¹²⁵ § 14 odst. 1 ZRŘ

v civilní řízení soudním, jsou rozhodci povinni přezkoumat, zdali je dána překážka *litispence* nebo překážka *res iudicatae*.¹²⁶

3.8.3. Dokazování

Dokazování je založeno na zásadě projednací. Rozhodce tak provádí důkazy,¹²⁷ jež mu jsou předloženy a navrhnuty. Za použití § 141 OSŘ nese náklady na provedení důkazů rozhodci ta strana, jenž jeho provedení navrhla.

Rozhodce je povinen zjistit potřebný skutkový stav věci pro rozhodnutí. Některé důkazy však nemohou být rozhodcem provedeny s ohledem na rozhodcovu nulovou donucovací pravomoc. V ZRŘ je proto zakotven institut dožádání.¹²⁸ Pokud by některý důkaz nemohl rozhodce sám provést, je k jejich provedení dožádán soud. Pokud se jedná o úkon zákonem přípustný, je soud povinen takové žádosti vyhovět. Náklady na provedení těchto úkonů hradí rozhodci, resp. stálý rozhodčí soud.¹²⁹ V praxi jej rozhodce hradí ze záloh složenými stranami.¹³⁰ Věcně příslušným je okresní soud. Místní příslušnost je určena dle obvodu, v němž má být úkon proveden. Pokud by měl být úkon proveden mimo území České republiky, je místně příslušným soud, v jehož obvodu se koná rozhodčí řízení.¹³¹

3.8.4. Rozhodnutí v rozhodčím řízení

Rozhodčí řízení je ukončeno vydáním rozhodnutí, které má podobu rozhodčího nálezu nebo usnesení.

1. Rozhodčí nález. Účelem rozhodčího řízení je vydání rozhodčího nálezu, kterým dochází k rozhodnutí ve věci samé. ZRŘ stanovuje některé formální i obsahové náležitosti rozhodčího nálezu. Rozhodčí nález musí být obligatorně vyhotoven v písemné formě a podepsán většinou rozhodců. Na rozhodčí nález vydaný pod stálým rozhodčím soudem je pak kladeno i označení tohoto soudu. Hlavní obsahovou náležitostí je výrok, který musí být určitý. Rozhodčí nález je rozhodnutím, kterým lze uložit povinnost k plnění. Aby mohlo následně dojít k výkonu tohoto rozhodnutí, dle § 261a OSŘ jsou stanoveny další obligatorní náležitosti. Konkrétně jde o označení oprávněné osoby, povinné osoby a lhůty

¹²⁶ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka et al. *Civilní právo procesní*. 3. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. s. 524.

¹²⁷ Důkazem jsou veškeré prostředky sloužící k objasnění stavu věci dle § 125 OSŘ.

¹²⁸ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka et al. *Civilní právo procesní*. 3. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. s. 528.

¹²⁹ § 20 ZRŘ

¹³⁰ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka et al. *Civilní právo procesní*. 3. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. s. 528.

¹³¹ § 42 ZRŘ

k plnění, rozsah a obsah povinností. Bez těchto náležitostí není možné provést výkon rozhodčího nálezu.

Další obsahovou náležitostí je odůvodnění. Pokud se však strany shodnou, že odůvodnění není třeba, lze od něj upustit. Nad rámec výše uvedených náležitostí pak může rozhodčí nález obsahovat náležitosti, na nichž se strany v rozhodčí smlouvě domluvily nebo ty, jež jsou určeny řádem/statutem stálého rozhodčího soudu.

V případě mezinárodní rozhodčí arbitráže je více než vhodné odkázat na rozhodčí smlouvu a právo, dle kterého se rozhodčí nález vydává.

Rozhodčí nález je konečný, resp. je jím skončeno celé řízení. Přestože ZRŘ nedefinuje žádné druhy, v praxi se lze setkat i s mezitímním rozhodčím nálezem.¹³² Příkladem je Rozhodčí soud při HK ČR a AK ČR, který stanovuje, že *„je-li sporným nárok jak co do důvodu, tak co do výše, může rozhodčí senát projednat a rozhodnout o nároku nejprve co do důvodu, a to mezitímním rozhodčím nálezem, a teprve poté, je-li to třeba, pokračovat v řízení o výši nároku a o tom rozhodnout.“*¹³³ Pro vydání mezitímního rozhodčího nálezu se podpůrně užije § 152 odst. 2 OSŘ.¹³⁴

Rozhodčí nález nabývá právní moci doručením. Každý rozhodčí nález musí být poté opatřen doložkou o právní moci.

Přestože je rozhodčí řízení založeno na zásadě jednoinstančnosti, mohou si strany v rozhodčí smlouvě ujednat možnost druhé instance. V rozhodčí smlouvě může být určena lhůta zaslání žádosti o přezkum, dispozitivně je tato lhůta v ZRŘ určena 30denní.¹³⁵

Pravomocný rozhodčí nález je soudně vykonatelný. Pokud dojde k podání návrhu na zrušení rozhodčího nálezu soudem dle § 32 a násl. ZRŘ, vykonatelnost rozhodčího nálezu není podrobena suspenzivnímu účinku. Suspenzivní účinek může být přiznán pouze soudem na žádost povinného v případě, že výkonem hrozí vážná újma nebo lze-li usuzovat, že podání návrhu na zrušení rozhodčího nálezu je důvodné.

---

¹³² ZAHRADNÍKOVÁ, Radka et al. *Civilní právo procesní*. 3. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. s. 532.

¹³³ § 38 odst. 4 *Řád Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky Agrární komoře České republiky*

¹³⁴ Dle § 152 odst. 2 OSŘ *„rozsudkem má být rozhodnuto o celé projednávané věci. Jestliže to však je účelné, může soud rozsudkem rozhodnout nejdříve jen o její části nebo jen o jejím základu.“*

¹³⁵ § 27 ZRŘ

Rozhodčí nález s doložkou právní moci a listiny prokazující průběh rozhodčího řízení (společně jako „dokumentace“) je třeba především s ohledem možného soudního přezkumu uschovat. Strany mají právo do nich nahlížet, opatřovat si výpisy a opisy. Institucionální rozhodčí řízení zakládá povinnost stálému rozhodčímu soudu, u kterého se řízení vede, úschovy dokumentace na dobu 20 let od právní moci rozhodčího nálezu. Jelikož jsou stále rozhodčí soudy zřízené právníky osobou zákonem, je jejich povinnost uchovávat dokumenty upravena dále zákonem č. 499/2004 Sb., *o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů*, ve znění pozdějších předpisů. Uplyne-li doba stanovená ZRŘ, dochází ke skartačnímu řízení¹³⁶ nebo k předání dokumentů příslušnému archivu. Stálý rozhodčí soud se dopustí spáchání přestupku dle § 74 odst. 6 Sb., *o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů*, ve znění pozdějších předpisů, jednání v rozporu s výše uvedeným.

V případě rozhodčího řízení *ad hoc* dochází k úschově dokumentů u obecných soudů. Povinností rozhodců je do 30 dnů od právní moci rozhodčího nálezu předat dokumenty okresnímu soudu. Místní příslušnost je určena místem vydání rozhodčího nálezu. Pokud se jedná o rozhodčí nález vydaný v zahraničí, tato povinnost se na rozhodce nevztahuje. Úschova u okresních soudů trvá 10 let.¹³⁷

2. Usnesení o zastavení řízení. Nevydává-li se rozhodčí nález, končí rozhodčí řízení doručením usnesení. Nejvyšší soud České republiky ve svém usnesení uvedl, že usnesení o zastavení řízení, kterým je uložena povinnost zaplatit odměnu rozhodci, je exekučním titulem.¹³⁸ S tímto názorem se však neztotožňuje řada odborníků, například profesor Bělohávek uvádí, že „*usnesení vydané v řízení před rozhodci nemůže být exekučním titulem.*“¹³⁹

Usnesení má podobné formální a obsahové náležitosti jako rozhodčí nález. Musí obsahovat podpis¹⁴⁰ a odůvodnění. Způsob doručení usnesení a nálezu je stejný.¹⁴¹

---

¹³⁶ Dle § 7 odst. 3 zákona č. 499/2004 Sb., *o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů*, ve znění pozdějších předpisů, „*skartační řízení je postup, při kterém se vyřazují dokumenty, jimž uplynuly skartační lhůty a jež jsou nadále nepotřebné pro činnost původce.*“

¹³⁷ OLÍK, Miloš. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. s. 192-194.

¹³⁸ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 22. 9. 2005, *sp. zn. 20 Cdo 168/2005*

¹³⁹ BĚLOHLÁVEK, Alexander J. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů: komentář*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2012. s. 854.

¹⁴⁰ Dle § 23 písm. b) ZRŘ „*je-li žaloba podaná u stálého rozhodčího soudu vzata zpět ještě před ustavením senátu nebo jmenováním rozhodce, vydává a podepisuje usnesení o zastavení řízení předseda stálého rozhodčího soudu.*“

¹⁴¹ § 23 písm. b) ZRŘ

Zákon blíže nespecifikuje důvody vydání usnesení, ale s přihlédnutím k jeho účinkům se bude jednat například o nedostatek pravomoci rozhodců, odmítnutí pravomoci dle § 15 ZRŘ, zpětvzetí žaloby, neuhrazení poplatků a jiné.¹⁴²

3. Smír. Rozhodčí řízení a jeho vlastnosti poskytují ideální prostředí pro uzavření sporu smírnou cestou. Rozhodci jsou povinni na strany působit tak, „*aby se dohodly na smírném vyřešení sporu.*“¹⁴³ Uzavření smíru může mít podobu vydání usnesení o zastavení řízení dle § 23 písm. b) ZRŘ. Tímto způsobem má smír pouze účinky, které lze přisuzovat usnesení a nejedná se o exekuční titul. Další variantou uzavření smíru je vložení smíru do rozhodčího nálezu na žádost stran. Účinky, forma i náležitosti jsou stejné jako v případě rozhodčího nálezu výše uvedeného.

Při smírném řešení sporu, je rozhodce stále povinen věc projednat a zkontrolovat, zdali je obsah dohody v souladu s právními předpisy.¹⁴⁴

---

¹⁴² OLÍK, Miloš. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. s. 144.

¹⁴³ § 24 odst. 1 ZRŘ

¹⁴⁴ OLÍK, Miloš. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. s. 146-149.

4. Vztah obecných soudů k ADR

Jak bylo uvedeno výše, ADR znamená alternativní řešení sporu. Strany sporu tak mohou dobrovolně využít jinou variantu pro projednání a vyřešení jejich vzájemného konfliktu namísto zákonem předvídatelného soudního řešení. V případě, že se strany pro tuto alternativu rozhodnou, mají obecné soudy stále neodmyslitelné funkce.

Autorka se v této kapitole vzhledem k rozsahu diplomové práce zaměří na vztah rozhodčího řízení a obecných soudů. Funkce obecných soudů při rozhodčím řízení, jak již bylo uvedeno výše, mají povahu kontrolní a pomocnou.

4.1. Rozhodčího řízení vs. civilní řízení soudní

Vzhledem k povaze rozhodčího nálezu jakožto exekučního titulu se lze setkat i s názorem, že rozhodčí řízení jako takové nelze považovat za alternativní metodu řešení sporu. Tím, že je rozhodčím nálezem autoritativně rozhodnuto o sporu, lze předpokládat, že původ rozhodnutí vychází právě od moci státní a v zásadě se tak neliší od rozhodnutí civilních soudů.¹⁴⁵

Právní řád České republiky upravuje problematiku rozhodčího řízení samostatně v ZŘŘ. Přestože by se rozhodčí řízení mělo vyznačovat autonomií a řídit se především pravidly určenými stranami sporu, ZŘŘ stanovuje, že se subsidiárně užije ustanovení OSŘ.¹⁴⁶

Postavení rozhodčího řízení a jeho rozdílnosti od civilního řízení soudního v České republice aktuálně neobjasňuje ani judikatura. V jejím důsledku naopak vyvstává řada otázek. Jednou z nich je obligatorní aplikace občanského soudního řádu. Jedná se toliko o teoretickou otázku, která zasahuje do právní praxe a ovlivňuje tak vývoj rozhodčího řízení. Konkrétním příkladem může být poučovací povinnost ve smyslu § 118a OSŘ, která by při jejím nedostatku mohla mít za následek zrušování rozhodčích nálezů. Paní JUDr. Brigita Pašková, advokátka a rozhodkyně, stojí za tím, že poučovací povinnost v rozhodčím řízení dle OSŘ narušuje základní zásady, na kterých rozhodčí řízení stojí, konkrétně zásadu rychlosti a hospodárnosti řízení a zásadu rovnosti stran.¹⁴⁷

---

¹⁴⁵ RABAN, Přemysl. *Alternativní řešení sporů, arbitráž a rozhodci v České a Slovenské republice a zahraničí*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2004. s. 42.

¹⁴⁶ § 30 ZŘŘ a § 44 ZŘŘ

¹⁴⁷ BĚLOHLÁVEK, Alexander J. a Daniela KOVÁŘOVÁ, ed. *Aktuální otázky rozhodčího řízení: procesní standardy použitelné v rozhodčím řízení a jejich aplikace*. 1. vydání. Praha: HBT, 2016. s. 9- 12.

Ústavní soud se poučovací povinnosti rozhodců v souvislosti s překvapivými rozhodnutími vyjádřil v nálezu ze dne 8. 3. 2011, *sp. zn. I. ÚS 3227/07*. Uvedl, že vzhledem k tomu, že rozhodčí řízení je postaveno na zásadě jednoinstanční, je třeba o to víc vyloučit nepředvídatelnost rozhodnutí. Stranám pak není umožněno na překvapivý názor reagovat a bránit se. Rozhodce má řízení vést a nemá působit jako pasivní činitel. Je tedy jeho povinností zajistit takový průběh, který nepovede k překvapivým rozhodnutím. V případě civilního řízení soudního je proto uplatněna právě poučovací povinnost. Ústavní soud je názoru, že „*není důvodu, proč by poučovací povinnost neměl mít rozhodce, jenž v rozhodčím řízení plní roli rozhodovacího orgánu místo soudu. Poučovací povinnost rozhodce není v rozporu s povahou rozhodčího řízení, resp. jinak řečeno, ani specifika rozhodčího řízení nemohou být argumentem pro závěr, že rozhodce nemusí dbát o předvídatelnost svého rozhodování.*“¹⁴⁸

Rozhodce si tak musí v zásadě stanovit rozsah splnění poučovací povinnosti tak, aby nedošlo k porušení zásady rovnosti stran.¹⁴⁹

V rámci této diplomové práce řadíme rozhodčí řízení jako jednu z metod ADR s tím, že splňuje základní znaky, vychází ze stejných zásad jako ostatní metody, ale odlišuje se vahou samotného rozhodnutí, resp. rozhodčím nálezem. Směr, jakým se vydala česká právní úprava a judikatura obecných soudů a Ústavního soudu se jeví jako problematická pro vývoj tohoto institutu, jelikož se projevuje jako pokus o narovnání civilního řízení soudního s rozhodčím řízením.

4.2. Kontrolní funkce obecných soudů

4.2.1. Zrušení rozhodčích nálezů obecným soudem

Ke zrušení rozhodčího nálezu soudem může dojít ze zákonných důvodů taxativně uvedených v § 31 ZRŘ.

Prvním důvodem uvedeným v § 31 písm. a) ZRŘ je nedostatek arbitrability. Rozhodčí smlouvu, jež byla uzavřena v konkrétní věci, nelze považovat za platnou.

V § 31 písm. b) ZRŘ lze mluvit o třech důvodech zrušení rozhodčího nálezu. Nejprve se jedná o neplatnost rozhodčí smlouvy pro jiné důvody, než je uvedeno v § 31 písm. a) ZRŘ. Jedná se například o zdánlivé právní jednání

---

¹⁴⁸ Nález Ústavního soudu ze dne 8. 3. 2011, *sp. zn. I. ÚS 3227/07*.

¹⁴⁹ BĚLOHLÁVEK, Alexander J. a Daniela KOVÁŘOVÁ, ed. *Aktuální otázky rozhodčího řízení: procesní standardy použitelné v rozhodčím řízení a jejich aplikace*. 1. vydání. Praha: HBT, 2016. s. 21-22.

dle § 551 a násl. ObčZ, uzavření rozhodčí smlouvy osobou neoprávněnou, uzavření rozhodčí smlouvy přičící se dobrým mravům a právní jednání odporující zákonu dle § 580 odst. 1 ObčZ a další. Druhým důvodem je vydání rozhodčího nálezu na základě rozhodčí smlouvy, jež byla zrušena. K tomuto může dojít v případě odstoupení od smlouvy nebo dohody stran na zrušení rozhodčí smlouvy. Pokud by byl rozhodčí nález vydán ve věci, kterou nelze řadit do oblasti rozhodčí smlouvy, jedná se o třetí a poslední důvod tohoto paragrafu.¹⁵⁰

Zrušovacím důvodem rozhodčího nálezu může být i rozhodce, „*který nebyl ani podle rozhodčí smlouvy, ani jinak povolán k rozhodování, nebo neměl způsobilost být rozhodcem.*“¹⁵¹ O osobě rozhodce bylo pojednáno již v dřívější podkapitole.

Není-li splněna podmínka, že „*rozhodčí nález musí být usnesen většinou rozhodců*“¹⁵² lze uplatnit důvod uvedený v § 31 písm. d) ZRŘ.

Jedním z nejčastěji užívaným zrušovacím důvodem je tvrzení dle § 31 písm. e) ZRŘ. Strana se jim domáhá zrušení rozhodčího nálezu pro nemožnost projednání věci před rozhodci. Konkrétně se jedná o porušení zásady rovnosti stran v řízení a nedodržení procesních práv a povinností. V rozhodčím řízení je „*nezbytné, aby stranám byla poskytnuta možnost vyjádřit se k tvrzením druhé strany,*“¹⁵³ aby jim byla poskytnuta také možnost navrhnout důkazy, vyjadřovat se k nim a účastnit se jednání ve smyslu § 18 ZRŘ.

Zrušovací důvod dle § 31 písm. f) ZRŘ se týká výrokové části rozhodčího nálezu. Rozhodčím nálezem nelze rozhodnout o plnění, o které není stranou žádáno ve smyslu § 153 odst. 2 OSŘ. Také jím nelze rozhodnout o plnění, které je dle tuzemského práva hodnoceno jako nemožné nebo nedovolené.

Posledním důvodem z taxativního výčtu je situace, kdy jsou splněny podmínky obnovy řízení dle § 228 odst. 1 písm. a) a b) OSŘ.¹⁵⁴ Podmínky obnovy řízení dle § 228 odst. 1 písm. a) OSŘ nejsou splněny, pokud straně „*objektivně nic nebránilo v tom, aby na svou obranu uplatnila veškeré tvrzení a důkazy, které měla*

---

¹⁵⁰ OLÍK, Miloš. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. s. 211-214.

¹⁵¹ § 31 písm. c) ZRŘ

¹⁵² § 25 odst. 1 ZRŘ

¹⁵³ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 28.04.2011, sp. zn. 23 Cdo 3744/2009

¹⁵⁴ OLÍK, Miloš. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. s. 216 a 221-223.

k dispozici a aby důkazy předložila rozhodčímu senátu před vydáním rozhodčího nálezu.“¹⁵⁵

Řízení o zrušení rozhodčího nálezu lze zahájit pouze na návrh strany. Ta jej může podat ve lhůtě 3 měsíců od doby, kdy ji byl doručen rozhodčí nález. Podání návrhu není odložena vykonatelnost rozhodčího nálezu, lze mu však suspenzivní účinek přiznat, hrozí-li jeho výkonem vážná újma nebo je zřejmé, že je návrh důvodný.

Přestože se na řízení aplikuje ustanovení OSŘ, příslušnost soudů upravuje § 42 a násl. ZRŘ. Řízení je vedeno u krajského soudu dle obvodu, v němž se konalo rozhodčí řízení. Pokud se rozhodčí řízení v tuzemsku nekonalo, místně příslušným soudem je soud, jenž by ve sporu rozhodoval, pokud by nebylo rozhodčí smlouvy.

Návrh na zrušení rozhodčího nálezu musí splňovat náležitosti dle § 41 a násl. OSŘ. Soud návrh strany rozsudkem buď zamítne, nebo jim rozhodčí nález zruší.

Jednalo-li by se o zrušení rozhodčího nálezu z důvodů uvedených v § 31 písm. a) a b) ZRŘ, není možné projednávat spor před rozhodci. Na návrh strany lze pokračovat v projednávání po právní moci rozsudku. O věci bude rozhodnuto obecnými soudy.

Pokud se jedná o zrušení rozhodčího nálezu z dalších výše uvedených důvodů, je možné na návrh strany v rozhodčím řízení pokračovat. Rozhodčí smlouva zůstává v platnosti. V případě zrušení rozhodčího nálezu z důvodu dle § 31 písm. c) ZRŘ dochází k vyloučení původních zúčastněných rozhodců. K jmenování nových rozhodců se užije pravidel rozhodčí smlouvy nebo ustanovení ZRŘ, nedohodnou-li se strany na jiném způsobu.¹⁵⁶

Dojde-li ke zrušení rozhodčího nálezu, jsou zachovány hmotněprávní účinky spojené se zahájením řízení, pokud strana podá návrh na pokračování v řízení ve lhůtě 30 dnů od právní moci rozhodnutí o zrušení rozhodčího nálezu.¹⁵⁷

4.2.2. Zastavení výkonu rozhodčího nálezu

Pokud si strany v rozhodčí smlouvě neujednaly druhou instanci rozhodčího řízení nebo si ji ujednaly, ale nevyužily této možnosti přezkumu, je rozhodčí nález

---

¹⁵⁵ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 27. 11. 2012, *sp. zn. 33 Cdo 608/2012*

¹⁵⁶ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka et al. *Civilní právo procesní*. 3. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. s. 536-537.

¹⁵⁷ § 16 odst. 2 ZRŘ

doručením pravomocný a soudně vykonatelný.¹⁵⁸ Výkon rozhodčích nálezů je prováděn dle ustanovení OSŘ, případně též zákona č. 120/2001 Sb., *o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů*, ve znění pozdějších předpisů.¹⁵⁹

K zastavení výkonu rozhodnutí dochází z obecných důvodů uvedených v § 268 a násl. OSŘ nebo ze zvláštních důvodů dle § 35 odst. 1 ZRŘ v případě nařízeného výkonu rozhodčího nálezu.

Za zvláštní důvody dle ZRŘ považujeme následující. Již zmíněné zrušovací důvody rozhodčího nálezu uvedené v § 31 písm. a), d) nebo f) ZRŘ mohou být příčinou zastavení výkonu rozhodnutí. Návrh lze podat i v případě, jednala-li strana samostatně, ačkoliv měla být zastoupena zákonným zástupcem, který právní jednání strany ani dodatečně neschválil. Posledním důvodem dle § 35 odst. 1 písm. c) ZRŘ je skutečnost, že jménem strany nebo zákonného zástupce jednala osoba, která k tomu nebyla zmocněna.

Návrh na zastavení rozhodnutí lze podat bez ohledu na skutečnost, že povinný nepodal návrh na zrušení rozhodčího nálezu. Povinný není ani omezen tříměsíční lhůtou dle § 32 odst.1 ZRŘ.

Podáním návrhu soud výkon rozhodnutí přeruší a povinnému uloží, aby do 30 dnů podal návrh na zrušení rozhodčího nálezu. Pokud by povinný tento návrh nepodal, pokračuje se ve výkonu rozhodčího nálezu.¹⁶⁰

Zastavení výkonu rozhodčího nálezu dle §268 a násl. OSŘ s sebou přináší negativní následky. Rozhodčí nález tímto postupem není zrušen, čímž nelze zahájit nové řízení pro překážku *rei iudicatae*, přestože je nevykonatelný a pohledávka existuje. Soudní praxe by tak měla užít zásadně postupu dle § 35 odst. 2 ZRŘ.

Problematika běhu a stavění promlčecích lhůt při zastavení výkonu rozhodčího nálezu je poněkud složitější. Jedná se o zásadní otázku, která vyvstala právě v souvislosti s řešením spotřebitelských sporů v rozhodčím řízení. Z důvodu ochrany spotřebitele došlo k posunu právního pohledu na danou problematiku s širším dosahem i na spory mezi podnikateli navzájem.

---

¹⁵⁸ § 28 odst. 2 ZRŘ

¹⁵⁹ BĚLOHLÁVEK, Alexander J. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů: komentář*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2012. s. 1202.

¹⁶⁰ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka et al. *Civilní právo procesní*. 3. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. s. 537-538.

Otázka stavění promlčecích lhůt úzce souvisí s neplatností rozhodčí smlouvy a jejích důsledků na rozhodčí nález.¹⁶¹ Pokud by se na rozhodčí nález hledělo jako na nicotný akt, s jeho vydáním by nebyly spojené žádné právní účinky.

Obecné soudy v praxi nejčastěji aplikují závěr Nejvyššího soudu v usnesení ze dne 10. 7. 2013, *sp. zn. 31 Cdo 958/2012*. Ten uvedl, že je-li rozhodčí doložka neplatná, je rozhodčí nález nicotným aktem. Nicotnost rozhodčích nálezů však v zásadě neznamená, že nejsou tyto právní účinky spjaty se zahájením rozhodčího řízení jako takového.

Pokud bychom navázali na zmiňované usnesení Nejvyššího soudu, připadá v úvahu, že rozhodčí řízení fakticky nebylo skončeno. V uvedeném případě pak lze dovozovat, že k uplynutí promlčecí lhůty by vůbec nedošlo. V zájmu věřitele se pak nabízí dvě možnosti řešení. První možností je zpětvzetí žaloby dle § 23 písm. b) ZRŘ. Druhou možností je pak využití § 15 odst. 2 ZRŘ se zachováním právních účinků v případě postupu dle § 16 odst. 1 ZRŘ.¹⁶²

Opačný názor na nicotnost rozhodčího nálezu zastal Vrchní soud v rozhodnutí týkající se popření pohledávky v insolvenčním řízení. Uvedl, že i v případě neplatné rozhodčí doložky nelze považovat rozhodčí nález za nicotný. A to za splnění podmínky, že rozhodnutí o sporu se pohybuje v mezích arbitrability. V takovém případě má rozhodčí nález stejné účinky jako pravomocné soudní rozhodnutí. Pokud by však rozhodčí nálezy byly shledány za nicotné, poukazuje Vrchní soud na nález Ústavního soudu ze dne 25. 5. 2011, *sp. zn. IV.ÚS 2842/10*.¹⁶³ Ústavní soud v něm uvedl, že námitka promlčení může odporovat dobrým mravům s přihlédnutím k důvodům, pro které věřitel své právo neuplatnil včas, a v jehož důsledku může být považován zánik nároku „*nepřiměřeně tvrdým postihem ve srovnání s rozsahem a charakterem jím uplatňovaného práva*“¹⁶⁴

Tento nález Ústavního soudu společně s užitím soukromoprávní zásady *vigilantibus iura skripta sunt* využívá ke své argumentaci i docentka Macková. Ta považuje zamítnutí žaloby z důvodu promlčení závazku, které běží od jeho splatnosti po podání žaloby soudem, za nesprávný postup. Jejím zásadním

¹⁶¹ BÍLEK, Stanislav a VANÍČKOVÁ, Radka. *Praktické aspekty stavění promlčecí doby při neplatné podnikatelské rozhodčí doložce* [online]. Časopis pro právní vědu a praxi. 2017, roč. 25, č. 3 [cit. 16. 3. 2018]. Dostupné z: <https://journals.muni.cz/cpvp/article/view/6880/7395>

¹⁶² MUZIKÁŘ, Vladimír a Andrea, MUZIKÁŘOVÁ. *Praktické důsledky zastavení exekuce pro neplatnost rozhodčí doložky zejména z pohledu promlčení* [online]. 2014 [cit. 1. 11. 2018]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/prakticke-dusledky-zastaveni-exekuce-pro-neplatnost-rozhodci-dolozky-zejmena-z-pohledu-promlцени?browser=full>

¹⁶³ Rozsudek Vrchního soudu ze dne 1. 9. 2014, *sp. zn. 104 VSPH 158/2014*

¹⁶⁴ Nález Ústavního soudu ze dne 25. 5. 2011, *sp. zn. IV.ÚS 2842/10*

argumentem jsou hmotněprávní účinky související se zahájením rozhodčího řízení ve smyslu § 648 ObčZ, nehledě na zastavení výkonu rozhodčího nálezu.¹⁶⁵

4.3. Pomocné funkce obecných soudů

Pomocné funkce obecných soudů se projevují napříč různými fázemi rozhodčího řízení. Řada z nich již byla zmíněna. Pomoci soudu se využívá při jmenování rozhodců, jejich vyloučení a také při zproštění zákonem dané mlčenlivosti. Další důležitou pomocnou funkcí je pak provedení některých důkazů, a dokonce i uchovávání rozhodčích nálezů při rozhodčím řízení *ad hoc*.¹⁶⁶

4.3.1. Předběžné opatření

Pomocná role obecných soudů se projevuje také při vydání předběžného opatření. Vydání předběžného opatření může jakákoli ze stran navrhnout soudu, a to už před zahájením rozhodčího řízení, anebo v jeho průběhu.¹⁶⁷ Soud následně postupuje dle ustanovení OSŘ. V den podání návrhu musí návrhovatelská strana složit také jistotu pro zajištění náhrady škody, případně jiné újmy, jež by mohla být zapříčiněna předběžným opatřením. Podnikatelé při řešení vzájemného sporu vycházejícího z jejich činnosti musí složit tuto jistotu ve výši 50 000,-Kč. Výše jistoty však může být předsedou senátu zvýšena.¹⁶⁸ Pokud by návrhovatelská strana tuto jistotu nesložila, je jeho návrh předsedou senátu odmítnut.¹⁶⁹

---

¹⁶⁵ MACKOVÁ, Alena. Zkoumání platnosti rozhodčí doložky ve vykonávacím řízení ve světle práva na soudní ochranu [online]. 2016. [cit. 16. 3. 2018]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/zkoumani-platnosti-rozhodci-dolozky-ve-vykonavacim-rizeni-ve-svetle-prava-na-soudni-ochranu?browser=mobi>

¹⁶⁶ ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. s. 333 - 334.

¹⁶⁷ § 22 ZRŘ

¹⁶⁸ § 75b odst. 1 OSŘ

¹⁶⁹ § 75b odst. 2 OSŘ

Závěr

Soudnictví je nenahraditelná činnost v demokratickém právním státě. Přesto se však lze setkat s celou řadou dalších možností, jak řešit vzniklý soukromoprávní spor. Je však nutno podotknout, že ne všechny spory je vhodné řešit mimosoudní cestou. Alternativní řešení sporu představuje pouze určitý doplněk k soudnictví. Strany sporu jej mohou dobrovolně využít v případě, že se nechtějí obrátit na obecné soudy. S různými metodami se pojí různé výhody i nevýhody. Je tak na uvážení stran, jaká metoda je ideální k projednání a vyřešení konkrétního sporu.

Autorka je přesvědčena, že některé metody mají do budoucna velký potenciál. Právní prostředí země by mělo vytvářet ideální podmínky pro rozvoj těchto metod i z důvodů, že jejich využíváním lze předcházet zahlcení obecných soudů. Přesto k tomu v případě rozhodčího řízení v poslední letech nedochází.

Autorka došla k názoru, že rozhodčí řízení a další metody ADR je vhodné státem přiměřeně regulovat. Zákonodárce by však měl mít na paměti zachování jejich podstaty a základních zásad, na kterých stojí.

Odpověď na stanovenou otázku, zdali je rozhodčí řízení nebo mediace vhodnější metodou k řešení sporů mezi podnikateli, nelze jednoznačně určit. Každý spor je nutno hodnotit individuálně. Přesto se však autorka přiklání spíše k volbě rozhodčího řízení. Důvodem je vykonatelnost rozhodčího nálezu. Autorka má za to, že podstatnému vývoji a využití mediace v České republice by napomohlo, pokud by byla mediační dohodě přiznána povaha exekučního titulu.

Rozhodčí řízení s sebou přináší řadu výhod, jež mohou podnikatelé využít. Rozhodčí řízení si mohou přizpůsobit díky jeho neformálnosti. Tato metoda se vyznačuje svojí rychlostí a s jistou rezervou nižšími náklady. V rámci uchování obchodního tajemství nelze odhlédnout od výhody neveřejnosti. Největší výhodou rozhodčího řízení od ostatních metod je vykonatelný rozhodčí nález. Přestože je práce zaměřena na vnitrostátní úpravu, je autorka přesvědčena, že v rámci mezinárodních sporů mezi podnikateli je arbitráž díky těmto výhodám dokonce vhodnějším řešením než soudnictví příslušného státu.

Tyto výhody jsou důvodem, proč by autorka doporučila podnikatelům cestu rozhodčího řízení nad obecnými soudy. Je však nutné mít na paměti, že s rozhodčím řízením se pojí i řada nevýhod. Především je třeba zhodnotit chování stran, které může mít negativní dopad na řízení, jelikož rozhodci mají nulovou donucovací pravomoc. V případě nutnosti předběžného opatření je potřeba obrátit se na obecné

soudy. Tyto okolnosti mohou zapříčinit průtahy rozhodčího řízení. S rozhodčím řízením *ad hoc* se pak pojí řada dalších potencionálních problémů, těm se dá však předejít projednáním sporu u stálého rozhodčího soudu.

Autorka může závěrem také konstatovat, že se na rozhodčí řízení pojí řada zajímavých a diskutabilních otázek, na které není možno odpovědět s absolutní jistotou. Často se při hledání odpovědí odkazujeme na rozsáhlou judikaturu, která byla v posledních letech mírně rozporuplná. Vývoj rozhodčího řízení je jí silně ovlivněn. Přesto je však nutné zmínit, že řada odborníků se s aktuální judikaturou neztotožňuje. Jako příklad v této práci posloužila poučovací povinnost. Tendence připodobňovat rozhodčí řízení k civilnímu řízení soudnímu může mít za následek pozastavení vývoje tohoto institutu.

Základem rozhodčího řízení je i personální prvek. Žádná osoba není neomylná, proto autorka hodnotí kladně možnost přezkumu rozhodčího řízení po procesní stránce. Je však nutné mít striktně na paměti, že se nejedná o druhou instanci rozhodčího řízení.

Pohled na stavení promlčecích lhůt ve spojení se zastavením výkonu rozhodčího nálezu je nejasný. Autorka zdůrazňuje, že argumentace na tuto problematiku se může lišit ve sporech, které jsou upraveny předchozí právní úpravou. Nejasnost otázky nicotnosti a běhu promlčecích lhůt považuje za narušení zásady právní jistoty. Vzhledem k tomu, že judikatura není závazným pramenem práva, bylo by vhodným řešením uvažovat o novelizaci ZRŘ a pevně stanovit důsledky zastavení výkonu rozhodčí nálezu na hmotněprávní účinky.

Na úplný závěr lze konstatovat, že metody ADR by si své místo nejen v České republice měly zachovat. Jejich eliminací by došlo ke zbytečnému přetížení obecných soudů. Především pak podnikatelé, kteří mají speciální zájem na rychlosti vyřešení konfliktu, by mohli čekat dlouhé roky na rozhodnutí sporu. Stát by měl zároveň podporovat strany k vyřešení sporu smírnou cestou. Právě mediace a rozhodčí řízení vytváří pro tuto cestu ideální prostřední.

Resumé

Cílem této diplomové práce je představit alternativní způsoby řešení sporu, jež si mou z mnoha důvodů najít své místo mezi podnikateli.

V první kapitole autorka definuje pojem alternativní řešení sporu a pojem podnikatele. Dále se věnuje různým metodám ADR. Přesto je však práce zaměřena především na rozhodčí řízení a jeho vnitrostátní úpravu.

Druhá kapitola se věnuje mediaci. Autorka krátce charakterizuje pojem mediace, jeho právní úpravu v České republice, osobu mediátora, právní účinky s mediací spojené a možnosti ukončení.

Třetí kapitola diplomové práce je stěžejní. Je v ní charakterizováno rozhodčího řízení, teoretické pojetí, jeho právní úprava. Dále se autorka zaměřila na zásadní výhody a nevýhody, osobu mediátora a některé další konkrétních instituty s ním spojené.

Poslední kapitola je věnována rozhodčímu řízení a jeho vztahu k obecným soudům v České republice.

Autorka zpracovala práci především s využitím právních předpisů a tuzemskou odbornou literaturou. S ohledem na zaměření na tuzemskou úpravu je zahraniční literatura využita omezeně.

Autorka se snaží ve své práci nejen charakterizovat základní instituty, ale snaží se zamyslet nad některými aktuálně problémovými otázkami a nejasnými ustanoveními předpisů týkající se rozhodčího řízení.

Klíčová slova: alternativní řešení sporu, ADR, mediace, rozhodčí řízení, arbitráž

Cizojazyčné resumé

The purpose of this thesis is to introduce alternative dispute resolutions. Methods of ADR could find place amongst entrepreneurs for its advantages.

In the first chapter the author characterizes the concept of ADR and the concept of entrepreneur. Author tries to outline those different methods. However, the work is mainly focused on arbitration and its national arrangements.

The second chapter is devoted only to mediation. The author briefly characterizes the concept of mediation, legal regulation, person of mediator, legal effects and the possibility of termination of mediation.

The main concept of this diploma thesis is in the third chapter. The author characterizes arbitration and its theoretical conception, its legal regulation. There are subchapters devoted to advantages and disadvantages, arbitrator, arbitration *ad hoc* and institutional arbitration.

In the last chapter, the author describes specific institutes which are connected with arbitration and she also describes its relation to general courts of justice in the Czech Republic.

The author has elaborated the work mainly using legal regulations and professional literature. With regard to the focus on domestic legislation the foreign literature is used in a limited way.

The author tries to highlight some of the current issues and unclear provisions of Czech legislation.

Key words: alternative dispute resolution, ADR, mediation, arbitration

Seznam použité literatury

Odborná literatura

a) České:

1. BĚLOHLÁVEK, Alexander J. a Daniela KOVÁŘOVÁ, ed. *Aktuální otázky rozhodčího řízení: procesní standardy použitelné v rozhodčím řízení a jejich aplikace*. 1. vydání. Praha: HBT, 2016. 182. ISBN 978-80-87109-61-8.
2. DOBIÁŠ, Petr. *Současné trendy řešení sporů v rozhodčím řízení*. 1. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. 218 s. ISBN 978-80-7380-468-8.
3. DOBIÁŠ, Petr. *Recentní aspekty vnitrostátní a mezinárodní arbitráže*. 1. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012. ISBN 978-80-7380-415-2.
4. DVOŘÁK, Jan, Jiří ŠVESTKA a Michaela ZUKLÍNOVÁ. *Občanské právo hmotné*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2013. 432 s. ISBN 978-80-7478-325-8.
5. HOLÁ, Lenka a Miluše HRNČIŘÍKOVÁ. *Mimosoudní metody řešení sporů*. 1. vydání. Praha: Leges, 2017. 166 s. ISBN 978-80-7502-246-2.
6. JANOTOVÁ, Magda. *Mediace*. 1. vydání. Praha: Ústav práva a právní vědy, 2014. Právo a management. 152 s. ISBN 978-80-87974-07-0.
7. KUNZ, Oto. *Problémy rozhodčího řízení v ČR a perspektivy jeho vývoje*. 1. vydání. Praha: Leges, 2016. 144 s. ISBN 978-80-7502-174-8.
8. RABAN, Přemysl. *Alternativní řešení sporů, arbitráž a rozhodci v České a Slovenské republice a zahraničí*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2004. 765 s. ISBN 80-7179-873-8.
9. ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. 400 s. ISBN 978-80-7478-004-2.
10. ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Mezinárodní právo obchodní*. 2. vydání. přeprac. Brno: Masarykova univerzita, 1999. 181 s. ISBN 80-210-2041-5.
11. RŮŽIČKA, Květoslav. *Rozhodčí řízení před Rozhodčím soudem při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky*. 2. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005. 254 s. ISBN 80-86898-43-1.
12. RYŠAVÝ, Lukáš. *Nezávislost a nestrannost rozhodce*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2018. 221 s. ISBN 978-80-7400-707-1.

13. SCHELLE, Karel a Ilona SCHELLEOVÁ. *Alternativní způsoby řešení obchodních sporů*. 2. vydání. Ostrava: Key Publishing, 2007. 179 s. ISBN 978-80-87071-14-4.
14. WINTEROVÁ, Alena a Alena MACKOVÁ. *Civilní právo procesní*. 9. vydání. Praha: Leges, 2018. 648 s. ISBN 978-80-7502-298-1
15. ZAHRADNÍKOVÁ, Radka et al. *Civilní právo procesní*. 3. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. 621 s. ISBN 978-80-7380-714-6.

b) Cizojazyčné:

1. BLACKABY, Nigel, Constantine PARTASIDES, Alan REDFERN, Martin HUNTER a Alan REDFERN. *Redfern and Hunter on international arbitration*. 5th ed. New York: Oxford University Press, 2009. 894 s. ISBN 978-0-19-955718-9.

Odborné komentáře

1. BĚLOHLÁVEK, Alexander J. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů: komentář*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2012. 1776 s. ISBN 978-80-7179-342-7.
2. OLÍK, Miloš. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. 528 s. ISBN 978-80-7552-736-3.

Judikatura

1. Nález Ústavního soudu ze dne 8. 3. 2011, *sp. zn. I. ÚS 3227/07*
2. Nález Ústavního soudu ze dne 25. 5. 2011, *sp. zn. IV. ÚS 2842/10*
3. Usnesení Ústavního soudu ze dne 15. 7. 2002, *sp. zn. IV. ÚS 174/02*
4. Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 28.04.2011, *sp. zn. 23 Cdo 3744/2009*
5. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 7. 2013, *sp. zn. 31 Cdo 958/2012*
6. Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 27. 11. 2012, *sp. zn. 33 Cdo 608/2012*
7. Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 20. 9. 2010, *sp. zn. 20 Cdo476/2009*

8. Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 22. 9. 2005, *sp. zn. 20 Cdo 168/2005*
9. Rozsudek Vrchního soudu ze dne 1. 9. 2014, *sp. zn. 104 VSPH 158/2014*

Právní předpisy

1. Zákon č. 216/1994 Sb., *o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů*, ve znění pozdějších předpisů
2. Zákon č. 99/1963 Sb. *občanský soudní řád*, ve znění pozdějších předpisů
3. Zákon č. 301/1992 Sb., *zákon České národní rady o Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky*, ve znění pozdějších předpisů
4. Zákon č. 256/4004 Sb., *o podnikání na kapitálovém trhu*, ve znění pozdějších předpisů
5. Zákon č. 229/1992 Sb., *o komoditních burzách*, ve znění pozdějších předpisů
6. Zákon č. 91/2012 Sb. *o mezinárodním právu soukromém*, ve znění pozdějších předpisů
7. Zákon č. 127/2005 Sb., *o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů*, ve znění pozdějších předpisů
8. Zákon č. 499/2004 Sb., *o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů*, ve znění pozdějších předpisů
9. Zákon č. 120/2001 Sb., *o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů*, ve znění pozdějších předpisů
10. Zákon č. 202/2012 Sb., *o mediaci a o změně některých zákonů*, ve znění pozdějších předpisů

Odborné články

1. BÍLEK, Stanislav a VANÍČKOVÁ, Radka. *Praktické aspekty stavění promlčecí doby při neplatné podnikatelské rozhodčí doložce* [online]. Časopis pro právní vědu a praxi. 2017, roč. 25, č. 3 [cit. 16. 3. 2018]. Dostupné z: <https://journals.muni.cz/cpvp/article/view/6880/7395>
2. KROFTA, Jan. *Nová úprava mediace v českém právním řádu* [online]. 2012. [cit. 11. 3. 2019]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/nova-uprava-mediace-v-ceskempravnim-radu-85517.html>

3. OLÍK, Miloš. *Konec rozhodčího řízení mezi spotřebitelem a podnikatelem v České republice* [online]. Právní rádce. 2016 [cit. 15. 2. 2019]. Dostupné z: http://www.rowanlegal.com/wpcontent/uploads/2016/11/Právn%C3%9D-rádce_Spotřebitelské-spory.pdf
4. MACKOVÁ, Alena. *Zkoumání platnosti rozhodčí doložky ve vykonávacím řízení ve světle práva na soudní ochranu* [online]. 2016. [cit. 16. 3. 2018]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/zkoumani-platnosti-rozhodci-dolozky-ve-vykonavacim-rizeni-ve-svetle-prava-na-soudniochranu?browser=mobi>
5. MUZIKÁŘ, Vladimír a Andrea, MUZIKÁŘOVÁ. *Praktické důsledky zastavení exekuce pro neplatnost rozhodčí doložky zejména z pohledu promlčení* [online]. 2014 [cit. 1. 11. 2018]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/prakticke-dusledky-zastaveni-exekuce-pro-neplatnost-rozhodci-dolozky-zejmena-z-pohledu-promlцени?browser=full>
6. SVATOŠ, Martin. *Úvod do mediace: ADR aneb mediace a ti druzí* [online]. 2015 [cit. 1. 11. 2018]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/procesni-pravo/adr-mediace-a-ti-druzi>.
7. VÁGNER, Jiří. *Mediátor versus advokát, role advokáta v mediaci* [online]. 2016. [cit. 11. 3. 2019]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/mediator-versus-advokat-roleadvokata-v-mediaci-103444.html>

Řády

1. *Řád Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky Agrární komoře České republiky* (účinný od 1.7.2012, úplné znění od 1.10.2015)
2. *Řád Burzovního rozhodčího soudu při Burze cenných papírů Praha, a.s.* (účinný od 15. 6. 2012)